MICHALOVSKO-KOŠICKÁ
PRAVOSLÁVNA EPARCHIA
A
ARCIBISKUP KYR JURAJ

Vás srdečne pozývajú
na obrady svätorečenia
kňaza-mučeníka

STANISLAVA NASADILA

PROGRAM

Sobota 8. 6. 2019 | Katedrála sv. Jána Milostivého, Košice
15.00 veľká večerňa, prednáška o živote a diele
sv. Stanislava, ikonografická prednáška

Nedeľa 9. 6. 2019 | Katedrála sv. Jána Milostivého, Košice
9.30 sv. liturgia s kanonizačným aktom

VŠETCI SÚ SRDEČNE VÍTANÍ

Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Заповіт св. Кирила і Мефодія

Roč. LXIV/2018 ISSN 0139-9012

05/2019

Pascha Christova v Bardejove

Duchovná diskusia s mládežou na Antipaschu v Košiciach

POSOLSTVO POSVÄTNEJ SYNODY PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKÝCH KRAJINÁCH A NA SLOVENSKU - PASCHA CHRISTOVA 2019

Drahí duchovní otcovia, v Christu milovaní bratia a sestry:

Христо́съ воскре́се! Christos vstal z mŕtvych!

Воисти́нну воскре́се! Naozaj vstal z mŕtvych!

Сей де́нь, его́же сотвори́ гдь, возра́дуемся и́ возвесели́мся въ о́нь! Toto je deň, ktorý učinil Hospodin, plesajme a radujme sa v ňom! – volá žalmista Dávid (Ž 117, 24).

V dobách Starej zmluvy bol sviatok Paschy slávnostnou spomienkou na veľkolepé vyslobodenie z egyptského otroctva. Čo potom povedať o našej Pasche? Veď Stará zmluva bola len tieňom a predznamenaním toho, čo malo prísť s narodením a víťazstvom prisľúbeného Mesiáša. Stará Pascha, ktorú slávili Židia, bola sviatkom telesného vyslobodenia izraelského národa, oslobodenia z pozemského otročenia pod bičom faraóna. Naša kresťanská Pascha je omnoho vznešenejšia, pretože je duchovná a rieši večný údel človeka. Christova Pascha vyvádza veriacich spútaných hriechom von z duchovného otroctva - k odpusteniu ich vín a do slobody Božích detí. Vyhnancov vracia do Raja. Vedie ich od smrti do života. Namiesto úniku z područia faraóna je teraz Boží ľud zbavený krutosti diabla a večnej záhuby.

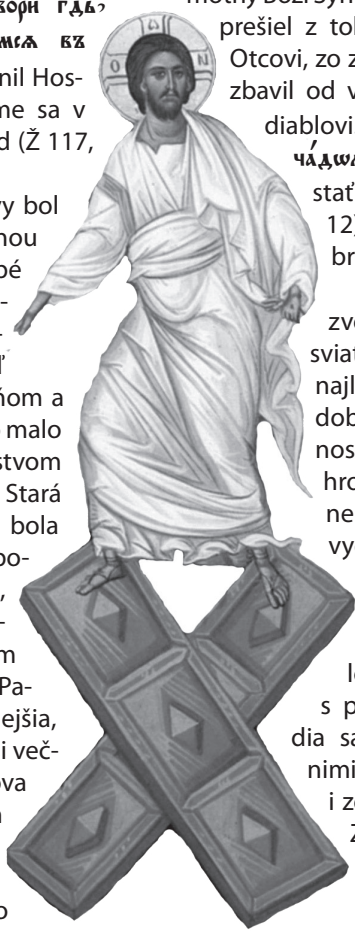

Pascha Christova je naším najväčším sviatkom, v ktorom oslavujeme, že samotný Boží Syn svojim Zmŕtvychvstaním prešiel z tohto sveta k nebeskému Otcovi, zo zeme do neba, a tým nás zbavil od večnej smrti a otročenia diablovi. Daroval nám **ѡ́бласть ча́дѡмъ бжі́имъ бы́ти** - moc stať sa Božími deťmi (Jn 1, 12), ako vysvetľuje sv. Ambróz Milánsky.

Hlahol paschálnych zvonov zvoláva veriacich, sviatočne oblečených do najlepších odevov, aby – podobne ako kedysi ženy myronosice – žasli nad prázdnym hrobom, z ktorého vyžaruje nehmotné svetlo Zmŕtvychvstania. Duchovenstvo vo svetlých rúchach s kadidlom, veriaci so sviecami – všetci spoločne obchádzajú chrám s paschálnym spevom. Ľudia sa radujú, anjeli spolu s nimi vzdávajú chválu. Nebo i zem sa spojili, aby oslávili Zmŕtvychvstanie a Víťazstvo Iisusa Christa nad smrťou: **Да воскре́нетъ**

бг҃ъ, и҆ расточа́тсѧ вразѝ є҆гѡ̀, и҆ да бѣжа́тъ ѿ лица̀ є҆гѡ̀ ненави́дѧщїи є҆гѡ̀! Nech povstane Boh a rozpŕchnu sa Jeho nepriatelia, a nech zutekajú pred Ním tí, čo ho nenávidia! (Ž 67, 2).

Na Christovom Zmrtvychvstaní stojí naša pravoslávna viera. Apoštol Pavol volá smerom k tým, ktorých viera je slabá alebo chabá: А҆́ще хрⷭ҇то́съ не воста̀, сꙋ́етна вѣ́ра ва́ша! Ak Christos nevstal z mŕtvych, márna je vaša viera! (1 Kor 15,17) My nemusíme pochybovať, pretože máme celý oblak svedkov – i samotný apoštol Pavol videl zmŕtvychvstalého Spasiteľa. Prvokresťanská Cirkev mala vo svojich radoch stovky ľudí, ktorí sa stretli so zmŕtvychvstalým Christom. Dokonca i mimo prostredia Cirkvi niektoré dôveryhodné osoby vydali o tom svoje svedectvá. Potom je tu nespočetné množstvo svedectiev pravoslávnych svätých, ktorým sa Hospodin zjavil vo svojej sláve. Takéto zjavenia nechýbajú ani v dnešnej dobe – za všetky spomeňme aspoň svedectvo nedávno svätorečeného veľkého starca Paisija Svätohorca (+1994), ktorý počas svojho pozemského života niekoľko ráz uvidel neopísateľne krásnu tvár Iisusa Christa.

Christovo Zmŕtvychvstanie nám dáva dôkaz a záruku, že všetko, v čo veríme a do čoho sme vložili svoju nádej, je pravda! Hospodinovo Zmŕtvychvstanie je zárukou nášho vlastného vzkriesenia. Je zárukou porazenia smrti a prekonania moci hriechu. Je zárukou víťazstva nášho Spasiteľa nad nepriateľom ľudského rodu, nad zhubcom ľudských duší, nad diablom a jeho mocnosťami. Je zárukou brány, otvorenej pre človeka späť do Raja. Je zárukou našej spásy a večného blaženého života s Christom. Zmŕtvychvstaním sme od Neho dostali záruku opravdivosti všetkého, v čo veríme a v čo dúfame.

Adam a Eva boli kedysi kvôli hriechu odpadnutia od Boha vyhnaní z Raja a jeho brána sa pred nimi zatvorila. Keďže sa

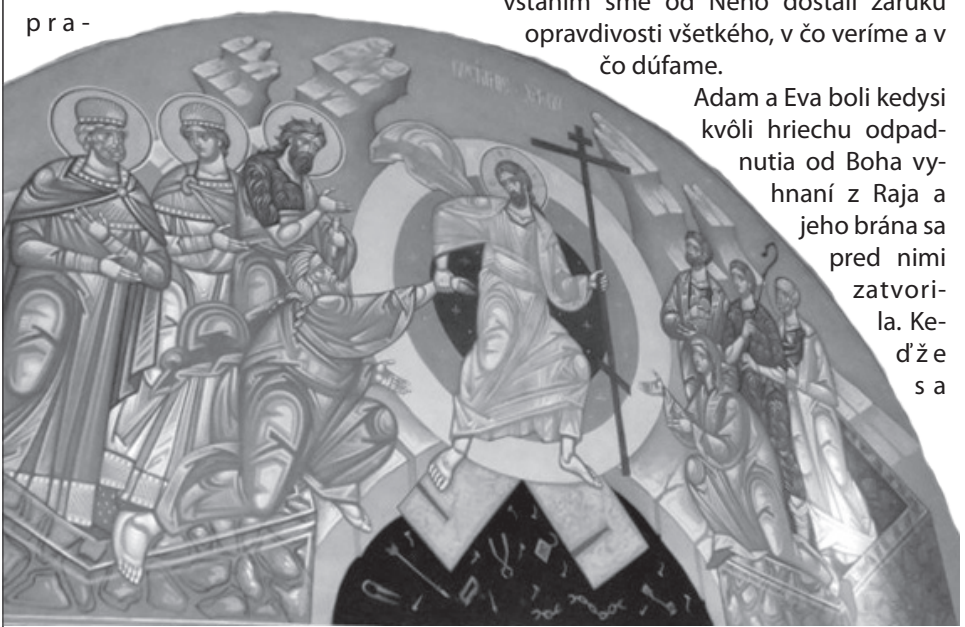

Nástenná ikona Zmŕtvychvstania Isusa Christa v pravoslávnom chráme v Humennom

svojou neposlušnosťou odcudzili Stvoriteľovi, prišli o Raj, stratili prístup k stromu života a vnikla do nich smrť. Avšak prišiel Christos, ktorého Písmo sväté nazýva novým Adamom, a preukázal poslušnosť, a to až do krajnosti - po smrť na Kríži (Flp 2, 8). Práve ňou otvoril dovtedy pevne uzavretú bránu Raja. Otvoril ju pre nás všetkých, lebo ako všetci umierajú v Adamovi, tak i všetci ožijú v Christovi (1 Kor 15, 22).

Christova Pascha nie je pre nás len každoročnou sviatočnou spomienkou. Je to neustále prežívaná skutočnosť nášho kresťanského života. Hospodinovo Zmŕtvychvstanie je osou našej viery. Táto viera ponúka našim srdciam, zvádzaným rôznymi pokušeniami a zmučeným svetskou márnosťou, dar už tu na zemi prežívať časť radosti nebeského Kráľovstva. Keďže Christos ukázal víťazstvo nad akýmkoľvek nepriateľom, môžeme spolu s apoštolom Pavlom nadšene zvolať: **И҆звѣсти́хсѧ, ꙗ҆́кѡ ни сме́рть, ни живо́тъ, ни а҆́гг҃ли, ни нача̑ла, нижѐ си́лы, ни настоѧ̑щаѧ, ни грѧдꙋ̑щаѧ, ни высота̀, ни глꙋбина̀, ни и҆́на тва́рь ка́ѧ возмо́жетъ на́съ разлꙋчи́ти ѿ любвѐ бж҃їѧ, ꙗ҆́же ѡ҆ хрⷭ҇тѣ̀ і҆и҃сѣ гдⷭ҇ѣ на́шемъ.** Som presvedčený, že ani smrť, ani život, ani anjeli, ani kniežatstvá, ani mocnosti, ani prítomné, ani budúce veci, ani výška, ani hĺbka, ani nijaké iné stvorenie nás nebude môcť odlúčiť od Božej lásky, ktorá je v Iisusovi Christovi, našom Pánovi (Rim 8, 38-39)

А҆́ще бо є҆ди́нагѡ прегрѣше́нїемъ сме́рть ца́рствова є҆ди́нѣмъ, мно́жае па́че и҆збы́токъ бл҃гⷣти и҆ да́ръ пра́вды прїе́млюще, въ жи́зни воцарѧ́тсѧ є҆ди́нѣмъ і҆и҃съ хрⷭ҇то́мъ. Lebo ak previnením jedného skrze jedného zavládla smrť, tým skôr skrze jedného, Iisusa Christa, budú v živote kraľovať tí, čo dostávajú hojnosť milosti a dar spravodlivosti (Rim 5, 17). To je pozvanie adresované nám všetkým, pozvanie na „paschálnu hostinu viery“, ako hovorí sv. Ján Zlatoústy.

Pôst, ak sme ho konali v správnom duchu, v nás prebudil túžbu po Bohu a po spoločenstve s Ním. Obrátil náš duševný zrak od pozemského k nebeskému, od materiálneho k duchovnému, od dočasného k večnému. Vďaka tomu s vierou hľadíme na Christov kríž, skrze ktorý Spasiteľ zostúpil za nami až na samotné dno ľudskej biedy. V znamení Kríža vidíme zjavenie Božej lásky k človeku. Lásky, na ktorú veriaci človek odpovedá svojou vďačnosťou a odvetnou láskou. Hospodinovo Zmŕtvychvstanie je slávnostným a veľkolepým zjavením Božej moci a Jeho zvrchovanej vlády. Vykupiteľ sa ujal tých, ktorých našiel na dne najhlbšej priepasti, a nesie ich so Sebou nahor k slobode. Vedie tých, ktorí boli uväznení v strašných temnotách; rozlomil brány žalára, otvára im cestu k svetlu. Ľudí, týraných diablom za ich hriechy, sa ujal Boh a uvádza ich do ríše blaženosti a odpustenia.

Túžba po večnom živote nie je pre najhlbšie vnútro našej duše ničím cudzím. Všetci – už od útleho detstva - kdesi v koreňoch vlastnej bytosti vnímame neprirodzenosť smrti a pociťujeme odpor k pominuteľnosti. Nemožno sa s ňou zmieriť – tak nad smrťou narieka básnik. Smrť je nám z hĺbky srdca odporná. Cítime, že sme stvorení pro život a nie pre umieranie. A tento večný nesmrteľný život, o ktorý bolo ľudstvo pradávnym neuposlúchnutím prvých ľudí pripravené,

nám prišiel Christos vrátiť. Akými slovami sa Mu za to poďakujeme? Hospodin sa za nami vybral predovšetkým preto, aby sme z Jeho rúk prijali dar života, ktorý nám ponúka. Aby sme prijali ako dar Jeho samotného – pre nás poníženého, ukrižovaného, trpiaceho a pochovaného; aby sme Ho prijali spolu s Jeho víťazstvom nad smrťou, vstávajúceho z mŕtvych a vystupujúceho so slávou na nebesia.

Takýmto spôsobom sa skrze vieru, pokoru, poslušnosť a oddanosť Jeho milovanej Cirkvi stávame účastní na Jeho sláve i Jeho Zmŕtvychvstaní, aby sme sa spolu s Ním radovali po nekonečné veky v Jeho Kráľovstve.

Tým sa dostávame i k odpovedi na otázku, ako dôstojne osláviť Paschu. Predovšetkým posilnením svojej viery a vďačnosti Bohu za to, čo pre nás urobil. Vieru a vďačnosť vtelíme do svojich životov tým, že ich budeme viesť podľa Božích prikázaní, aby boli milé Hospodinovi. A nezabúdajme, že na Christovo Zmŕtvychvstanie môžeme dôstojne odpovedať odvetnou láskou – trpezlivosťou, súcitom, žičlivosťou, nezištnou pomocou, ktorú si navzájom preukazujeme, znášanlivosťou, pokorou pred blížnymi. Pre paschálnu radosť zabudnime na naše nezhody. To je tá pravá oslava, ktorú od nás Hospodin očakáva! Veď o tom spievame pri paschálnej bohoslužbe: **Просвѣтимсѧ торжествомъ, и другъ друга обымемъ!** Rozžiarme sa slávnosťou a navzájom sa objímme!

Prajeme všetkým povznášajúcu a radostnú oslavu tohtoročnej Paschy Christovej a pozdravujeme vás slovami paschálneho tropára: **Христосъ воскресе изъ мертвыхъ, смертїю смерть поправъ, и сущымъ во гробѣхъ животъ даровавъ!** Christos vstal z mŕtvych, smrťou pošliapal smrť a tým, čo sú v hroboch, daroval život!

† Rastislav
arcibiskup prešovský,
metropolita českých krajín a Slovenska

† Michal
arcibiskup pražský a českých krajín

† Juraj
arcibiskup michalovsko-košický

† Simeon
arcibiskup olomoucko-brniansky

† Izaiáš
biskup šumperský

Zmŕtvychvstanie Isusa Christa

Christos voskrese! – Voistinnu voskrese!

Christovo Zmŕtvychvstanie je predovšetkým historická udalosť. Keby to nebola historická udalosť, z Christovho prenasledovateľa Saula by sa nestal apoštol Pavel, ani by nikdy hŕstka ustrášaných Christovych stúpencov nezískala nadľudskú chrabrosť a moc zvestovať Evanjelium života a vzkriesenia, ani by nikdy nevznikla kresťanská Cirkev a nakoniec by ani ľudská logika nemohla nájsť dostatočné vysvetlenie na dobrovoľnú smrť mnohých státisícov mučeníkov za Christa zo všetkých národov a vo všetkých storočiach za posledné dve milénia. V tom prípade by bol Isus Christos známy podľa mena iba ako jeden z mnohých mudrcov Východu. Filozofi by aj naďalej až do konca histórie polemizovali v knihách a za katedrami okolo toho, či je duša nesmrteľná alebo nie je, a či jestvuje druhý svet alebo nie. A pozemské národy by padali do hrobu preklínajúc svoje srdce, že ich oklamalo. Lebo hlboko v ľudskom srdci je vrytá božská pečať večného života, pečať, ktorú sa nepodarilo vymazať násilnému intelektualizmu s celým svojím surovým násilím nad srdcom. Vo Svätom Písme sa tá pečať v srdci nazýva Stvoriteľovým sľubom. A apoštol hovorí: všetky Božie prisľúbenia v Christovi sú „áno“ (porovnaj: 2Kor 1, 20, pozn. prekl.) t. j. sú potvrdené a ukázané. A hlavné a základné prisľúbenie je víťazstvo nad smrťou, vzkriesenie a život bez konca.

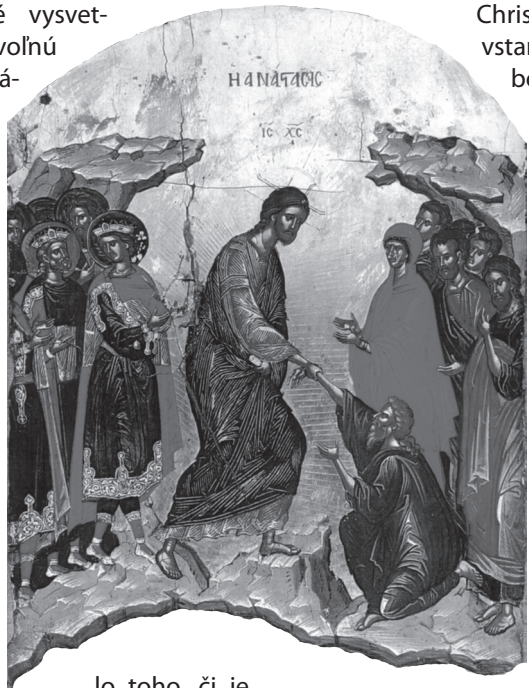

Christovo Zmŕtvychvstanie je ďalej symbolom každého víťazstva dobra nad zlom, pravdy nad lžou, spravodlivosti nad nespravodlivosťou, dobroty nad násilím - je to symbol aj záruka. Lebo Ten, ktorý bol schopný poraziť smrť – rozdrviť žihadlo smrti, bol schopný a je schopný zvíťaziť nad každým iným nepriateľom, nad každým zlom.

Christovo Zmŕtvychvstanie je aj garanciou nášho vzkriesenia, všeobecného vzkriesenia. V tom je jeho praktický význam pre ľudský rod. Keďže Christos vstal z mŕtvych, budeme vzkriesení aj my. Me-

siáš sveta neporazil iba svoju smrť, ale aj našu. On aj nevstal z mŕtvych, aby len On sám žil po smrti, ale aby sme boli aj my vzkriesení a žili po smrti. Jeho Kráľovstvo nie je kráľovstvom z tohto sveta, t. j. kráľovstvom zomierajúcich a zomrelých, ale Jeho Kráľovstvo je kráľovstvom víťaza nad smrťou, Kráľovstvom živých a nesmrteľných. Samotnú udalosť zmŕtvychvstania evanjelisti opisujú takto:

„Keď sa pominula sobota, Mária Magdaléna a Mária Jakubova i Salomé nakúpili voňavé oleje a išli pomazať Isusa. A hovorili si: Kto nám odvalí kameň od dverí hrobu? A keď vošli (dnu), nenašli telo Hospodina Isusa. A kým boli nad tým v rozpakoch, hľa, dvaja muži v žiarivom rúchu zastali pri nich. Ich zjav však bol ako blesk a ich odev biely ako sneh. A keď sa preľakli a sklonili tváre k zemi, (títo muži) im povedali: Čo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Niet Ho tu, lebo vstal (z mŕtvych). Spomeňte si, ako vám hovoril, kým bol ešte v Galilei. Poďte, pozrite si miesto, kde ležal Hospodin. A rýchlo choďte a povedzte Jeho učeníkom, že vstal z mŕtvych a predchádza vás do Galiley; tam Ho uvidíte. Hľa, povedal som vám. I rýchlo opustili hrob a so strachom i s veľkou radosťou bežali to zvestovať Jeho učeníkom. Neskoro večer v ten istý prvý deň po sobote, kedy dvere domu, v ktorom sa zišli Jeho učeníci, boli zatvorené zo strachu pred Židmi, prišiel Isus, stal si do prostriedku a povedal im: Pokoj vám! A keď to povedal, ukázal im svoje ruky a bok. Učeníci sa zaradovali, keď videli Hospodina."

Ženy myronosice prišli pomazať Isusa Christa

Takto je opísané najväčšie víťazstvo, aké sa na pozemskej planéte kedy uskutočnilo, teda víťazstvo nad smrťou. Ľuďom bolo v dávnej minulosti povedané, že je Boh – Bohom živých a nie mŕtvych. Ale ľudia, porazení hriechom, bolesťou, utrpením ako následkami hriechu, túto vieru stratili. Alebo ako hovorí Emerson: „Nesmrteľnosť je príliš veľké dobro, aby v ňu ľudia verili". Samozrejme, ale nie každá nesmrteľnosť je vždy veľkým dobrom. Jestvuje nesmrteľnosť spravodlivých a nesmrteľnosť hriešnikov. Nesmrteľnosť spravodlivých je skutočne veľké, preveľ-

ké dobro, ale nesmrteľnosť hriešnikov a nekajúcnikov je strašnejšia než hocičo strašné v živote aj v smrti. Všetci tí, čo zapierajú nesmrteľnosť, zapierajú blaženú nesmrteľnosť; preto im ona ani nebude daná. Ale bude im dané to, čo je opačné blaženej nesmrteľnosti. Všetci, čo od smrti očakávajú svetlosť, vo svetlosti aj budú žiť. Život je taký bohatý, že každému dáva to, čo si kto želá s vierou, to aj dostane.

Rovnako ako celý život Hospodina Isusa, tak aj Jeho smrť označuje víťazstvo ducha nad matériou a víťazstvo dobra nad zlom. Preto zvolajme spolu s apoštolom Pavlom: „Vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze Hospodina nášho Isusa Christa“ (1Kor 15, 57).

Sv. Nikolaj Velimirovič

Je pre nás Zmŕtvychvstanie Christa na prvom mieste?

V mnohých kolektívnych športoch v tomto období vrcholia sezóny a my máme možnosť sledovať obrovskú radosť víťazných tímov a ich fanúšikov. Pred niekoľkými týždňami už po tretíkrát po sebe vyhrala najvyššiu hokejovú ligu Banská Bystrica a celý tím bol v ich meste famózne privítaný fanúšikmi, ktorí sa tak tešili, že som mal pocit, akoby po výhre ich mesta v slovenskej hokejovej lige budú u nich celý rok potraviny zadarmo. Radosť hráčov je, samozrejme, do istej miery opodstatnená, je to ich práca, celý rok tvrdo trénovali, tak, pochopiteľne, sa z prvenstva tešia. Ale keď som raz tak počúval slová jedného z hráčov, už neviem v akom športe, skutočne som mal pocit, že nič dôležitejšie ako výhra v lige na svete snáď ani neexistuje. A nie je to tak, bratia a sestry.

Воскр҃нїе твоѐ хр҃тѐ сп҃се,
а҆́гг҃ли пою́тъ на нб҃сѣ́хъ,
и҆ на́съ на землѝ
сподо́би чи́стымъ
се́рдцемъ тебѐ сла́вити.

Dôležitejší ako liga je na svete Boh a Jeho Zmŕtvychvstanie, ktoré pravoslávni kresťania práve v týchto dňoch oslavujú. Možno si teraz pomyslíte: „No jasné, on je kňaz, tak pre neho je najdôležitejší Boh a tamten je hokejista, tak pre neho je zase dôležitá liga. Každý ťahá na svoju stranu“. Aj keď mám šport veľmi rád a zvlášť hokej, predsa len musím tvrdiť, že Zmŕtvychvstanie Christa má byť najdôležitejšie pre každého človeka, či je to kňaz, alebo hokejista. Ono sa totiž netýka iba Christa, ale každého z nás. Niekedy som až nervózny z toho, že svet dal Zmŕtvychvstanie Christa na úroveň oslavy sviatkov jari, na úroveň vajíčok, kuriatok a veľkonočných zajačikov. Akoby sme zabúdali, čo bolo predtým než Spasiteľ vstal z mŕtvych. Dôsledkom pádu Adama a Evy do hriechu predsa všetci ľudia – dobrí aj zlí – po smrti išli do pekla, kde v tme čakali na tento slávny deň. Až keď ich tam Christos prišiel „vyzdvihnúť“, až potom mohli všetci ísť do

raju s Ním. A teraz tak máme šancu robiť aj my, pochopiteľne, ak žijeme podľa Božích prikázaní a ak Jeho aj naše vzkriesenie máme v živote na prvom mieste, ešte pred hokejom napríklad. Nezabúdajme, že starý Adam nám priniesol smrť, ale nový Adam – Isus Christos – túto smrť porazil a s ňou aj diabla, a stal sa pre nás garantom života. Vďaka Nemu máme možnosť žiť večne. Ktorý Boh dáva možnosť svojim verným večne žiť? Žiaden. Jedine náš Boh, ktorý nám to aj dokázal svojím slávnym Zmŕtvychvstaním. Za Ním teda nie sú iba prázdne sľuby, ale presvedčivé skutky. Preto naozaj stojí zato nasledovať takého Boha, Spasiteľa, Záchrancu pred smrťou.

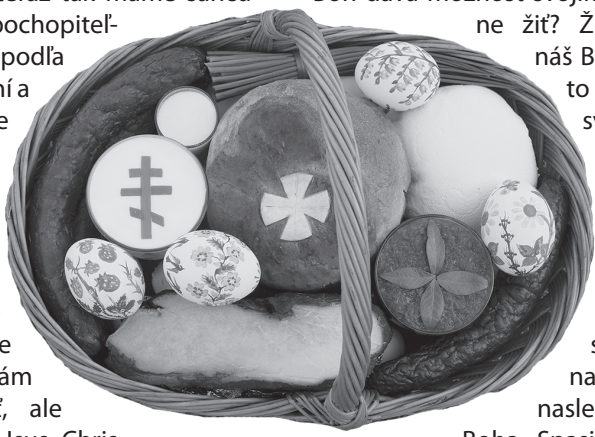

Prot. Peter Soroka

Bývalý jeruzalemský patriarcha Diodor o schádzaní blahodatného ohňa

Dobrovoľníci zo Slovenska pred cestou domov s blahodatnym ohňom na letisku v Satu Mare (Rumunsko), 2019

S Božou pomocou a ochotou našich pravoslávnych dobrovoľníkov máme už niekoľko rokov aj my na Slovensku tú česť osláviť svetlé Christovo Zmŕtvychvstanie s blahodátnym ohňom, ktorý schádza v Christovom hrobe v Jeruzaleme. Po tom ako ho pravoslávny jeruzalemsky patriacha vynesie z hroba, tento oheň ako obrovský dôkaz našej viery a rôzvážajú veriaci do celého sveta, aby ním boli zapálené chrámové sviece na tento náš najväčší

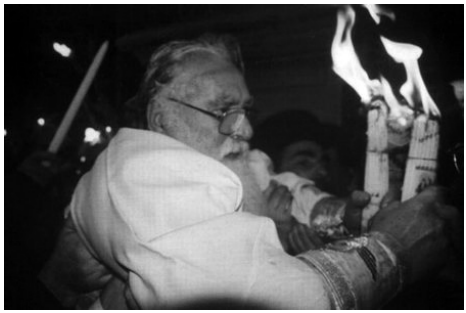

sviatok. Celý proces prinášania ohňa na Slovensko je nám všetkým dobre známy a sme zaň vďační ľuďom, ktorí nám ho prinášajú z rumunského letiska v Satu Mare. Avšak málo sa hovorí o tom ako vlastne tento oheň patriarcha v hrobe získava a čo všetko tam robí. O tom porozprával dnes už zosnulý bývalý dlhoročný jeruzalemský patriarcha Diodor:

„Po tom, ako sú všetky ohne zhasnuté, ja sa skláňam a vchádzam do prvej časti Christovho hrobu. Odtiaľ po tme prechádzam do vnútornej časti hrobu, kde bol pochovaný Christos. Tu s bázňou kľakám na kolená a čítam predpísané modlitby, ktoré sa tu po stáročia prednášali. Po dočítaní, čakám... Niekedy je to aj niekoľko minút, ale zázrak sa deje pravidelne po tom ako dočítam modlitby.

Zo stredu kameňa, na ktorom ležal Isus, vychádza neopísateľné svetlo. Zvyčajne má modrastý odtieň, ale môže sa meniť a naberať rôzne odtiene. Nedá sa to opísať ľudskými slovami. Oheň sa dvíha z plamienka podobne hmle, dvíhajúcej sa z jazera; vyzerá to akoby bol kameň pokrytý oblakom vlahy, ale je to oheň. Oheň sa každý rok správa inak. Niekedy pokrýva iba kameň a inokedy rozsvecuje celú kovukliu, takže ľudia, stojaci mimo hrobu a hľadiaci naň vidia, že je celý rozsvietený.

Oheň nepáli; ani raz za tých 16 rokov, počas ktorých som jeruzalemským patriarchom a získavam blahodatný oheň, som si neopálil bradu. Tento oheň sa podľa svojej konzistencie odlišuje od obyčajného ohňa v lampadách. V určitom momente sa oheň dvíha a vytvára ohnivý stĺp, v ktorom sa oheň mení tak, aby som od neho mohol zapáliť svoje sviece. Keď takýmto spôsobom získam na svojich sviecach plameň, vychádzam a odovzdávam oheň najprv arménskemu patriarchovi a potom koptskému. Následne odovzdávam oheň všetkým prítomným v chráme...

V našich chrámoch sa stretávame s mnohými zázrakmi a tie pre nás nie sú ničím neobvyklým... Avšak ani jeden z týchto zázrakov pre nás nemá tak podstatný a symbolický význam. Tento zázrak je takmer

Zosnulý jeruzalemský patriarcha Diodor I.

ako tajina. Zmŕtvychvstanie Christovo pre nás robí tak reálnym, akoby sa udialo len pred niekoľkými rokmi...

Nachádzam sa v Jeruzaleme od roku 1939, keď som tu prišiel ako 15 ročný. Na ceremónii blahodatného ohňa som sa zúčastňoval po všetky tie roky, takže som sa stal svedkom tohto zázraku 61 krát. Pre mňa neexistuje otázka veriť či neveriť v zázrak. Ja viem, že je skutočný".

Zdroj: www.facebook.com

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Piaty žalm (2. časť)

Piaty žalm je jedným zo žalmov, v ktorých žalmista odkrýva učenie o Božej **prozreteľnosti,** o Božej **všemohúcnosti**, o **pomoci** a **ochrane** človeka v ťažkostiach, ale aj o údele bezbožných aj spravodlivých, ktorý načrtol už predtým v prvom žalme. Žalm je modlitbou – prosbou proroka Dávida a mnohí exegéti v nej vidia zosobnenú **modlitbu Cirkvi** proti viditeľným aj neviditeľným nepriateľom. Práve preto ju odporúčajú modliť sa vtedy, keď sa veriaci človek, člen Christovej Cirkvi, nachádza v životných ťažkostiach, ktoré mu spôsobili zákerní a bezbožní ľudia. V tomto žalme nachádzame uspokojenie, utíšenie utrpenia, prosbu o Božiu pomoc a ochranu, keď chceme uvidieť **správnu cestu** svojho života, na ktorej svoju nádej budeme klásť jedine na Hospodina Boha.

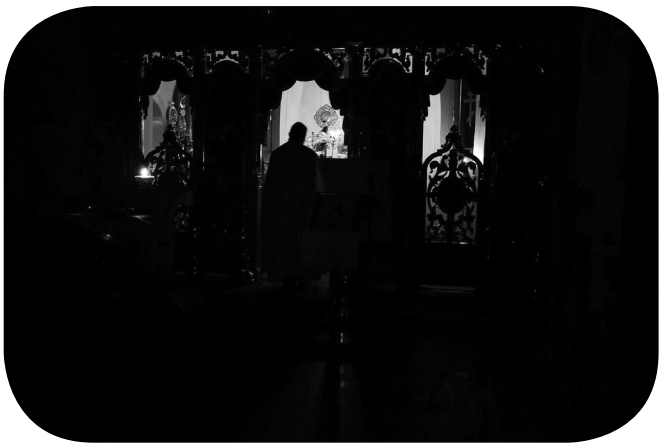

Veriaci človek sa obzvlášť v dnešnej dobe, ktorá relativizuje všetky tradičné biblické a cirkevné, čiže prirodzené ľudské hodnoty, nachádza v **neustálom zápase,** v zložitých **životných skúškach,** ktorým musí s odvahou čeliť. V tomto zápase však musí **bdieť** aj sám nad sebou a dennodenne **prosiť** Boha o to, aby sa počas dňa vyhol nástrahám diabla a bezbožných ľudí, o to, aby spoznal, čo je správne, čo sa Bohu páči, aby nezišiel zo správnej cesty a nezanechal dobré a milosrdné konanie. Slovami tohto žalmu vyznávame svoje pocity úzkosti a vlastnej bezmocnosti v tomto každodennom zápase, no popri tom aj **pocity nádeje** na Božiu **pomoc**

a Jeho **priazeň,** ak vytrvávame vo svojej spravodlivosti.

Piaty žalm môžeme podľa obsahu rozdeliť nasledovne: 1. Nadpis (v. 1); 2. Prosba o prijatie Dávidovej modlitby (v. 2–4); 3. Dávidovo vyznanie Božej svätosti a spravodlivosti súdu (v. 5–7); 4. Vďačnosť Božej prozreteľnosti, ktorá ho usmerňuje životom (v. 8–9); 5. Kto je Božím nepriateľom, je aj Dávidovým (v. 10–11); 6. Radosť spravodlivých – definitívne víťazstvo nad zlom (v. 12–13).

Christova Cirkev dáva proroka Dávida za vzor všetkým svojim veriacim – za **vzor vyznania, pokánia a modlitby.** My všetci sa modlíme k Bohu, no aký je plod našej modlitby? Počuje Boh našu modlitbu? A ak počuje, rozumie a chápe naše prosby? A ak chápe, vypočuje a naplní ich? Sú tri veci, ktoré bránia tomu, aby sme boli vypočutí iným človekom. Je to vtedy, keď ten, od ktorého prosíme, fyzicky **nepočuje** náš hlas alebo, hoc počuje, **nerozumie** našej prosbe alebo ju **nevníma,** pretože je zaujatý niečím iným. Hospodin Boh však všetko **počuje,** všetko **rozumie** a vždy všetko **vníma.** No niekedy koná tak, akoby nepočul, nerozumel a nevnímal naše slová. Boh nepočuje modlitbu najmä toho modliaceho sa človeka, ktorý je myšlienkami rozptýlený tak, že aj sám nechápe, nevníma svoje slová alebo sa modlí chladne, povrchne, bez rozjímania nad slovami modlitby – vtedy jeho modlitba nemôže na nebo ani len vystúpiť. Boh nerozumie modlitbu prosiaceho, keď ten sám nevie, čo prosí alebo prosí o neužitočné veci. Boh nevníma modlitbu vtedy, keď modliaci sa nie je hodný toho, aby bol vypočutý, keď prichádza **bez potrebnej pokory, skrúšenosti, nádeje** a iných k modlitbe potrebných cností – keď je hriešny a vôbec nepomýšľa na pokánie. No prorok Dávid, naučený Svätým Duchom, sa modlí tak, že najprv prosí Boha, aby vnímal slová jeho modlitby, potom, aby ju prijal, neodvrhol a pochopil, o čo prosí, a napokon, aby ju vypočul, t.j. učinil to, čo prorok potrebuje.

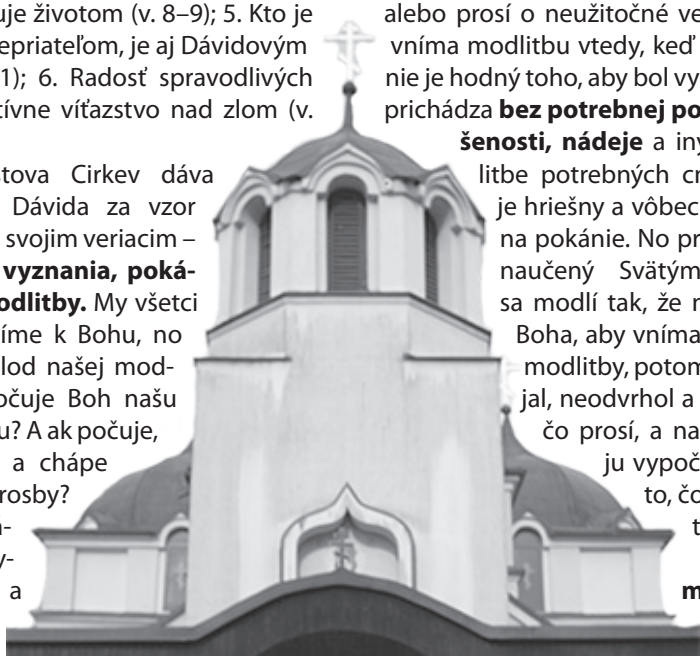

Kupola pravoslávneho chrámu v Stakčíne. Foto: D. Kapráľová

Ranná modlitba, keď sa deň začína, je podľa svätého Theodora Studitu tou pre dušu **najlepšou a najužitočnejšou** činnosťou. Ako sa telo ráno očisťuje vodou, tak duša modlitbou. Preto je potrebné najprv umyť dušu svojho tela, aby čistá dokázala bdieť počas dňa na každom kroku. Bohu sa patrí ďakovať pred východom Slnka a so svitom svetla sa Mu pokloniť. Svätý Vasilij Veľký hovorí, že **modliť sa máme neustále,** počas celého dňa, a ak

sa predpisuje neustále ďakovať, modliť sa, chváliť, prosiť a zdá sa, že to v našom živote nie je možné (kvôli práci, starostiam,...), preto netreba ľutovať čas na modlitbu, ktorý bol ustanovený. Netreba vynechať napríklad rannú modlitbu, aby prvý pohyb duše a rozumu bol zasvätený Bohu, aby sme najprv mysleli na Boha a až potom na všetko ostatné, lebo aj žalmista napísal: „Spomenul som si na Boha a rozveselil som sa“ (Ž 76, 4), aby aj naše telá nezačali konať iné skôr, než naplnia povedané prorokom: „Zrána vypočuj môj hlas: zrána predstúpim pred Teba“ (v. 4). Netreba teda opovrhovať či ignorovať čas cirkevných modlitieb denného cyklu, pretože každá z nich je osobitým spôsobom tajomne **Bohom posvätená.**

Piatym veršom začína Dávidovo **vyznanie** Božej svätosti a spravodlivosti Božieho súdu. V prvom rade kráľ vidí svojho Boha ako Toho, ktorý nechce nezákonnosť. Boh nechce, aby človek žil mimo Jeho Zákona, a samozrejme, ani to, aby ho porušoval. Slová proroka (v. 5–6) sú podľa viacerých exegétov také, aké často používajú svätci vo svojich modlitbách, keď mlčky stoja pred Bohom ako deti. No toto nemé státie a rozjímanie nad každým slovom je Bohu milšie než chytrácke slová ľudí, špekulujúcich aj pri modlitbe. Cieľom slov proroka je ukázať, že Boh ľudí, ktorí sú krutými a bezbožnými, neponechá bez povšimnutia, bez spravodlivého dopustenia. Prorok robí tento záver zo samotnej Božej vlastnosti – Bohu nič nie je tak protivné ako hriech, bezbožnosť, nečestnosť a, naopak, nič Mu nie je tak príjemné ako **nepoškvrnenosť a spravodlivosť.** A preto sa nemôže stať, aby bezbožní a zlí ľudia unikli pred Jeho spravodlivým dopustením. Keďže sa hriechy môžu konať skutkom, slovom či myšlienkou, prorok samostatne vymenúva každý spôsob hriechu. Najprv hovorí o ľuďoch bez Boha a Božieho Zákona vo všeobecnosti, teda o bezbožných ľuďoch, ktorí konajú zlo (v. 5–6), potom o tých, čo hovoria lži, t.j. o ohováračoch, potom o mužoch krvi, t.j. o ľuďoch neľudských, krvilačných, ktorí konajú bezprávie a nakoniec o ľuďoch ľstivých, t.j. zlých a zákerných, ktorí snujú podlé plány voči ostatným (v. 7).

Svätý Ján Zlatoústy hovorí, že **byť blízky Bohu** neznamená zmeniť miesto, no zmeniť konanie. Dobro konajúci človek môže byť blízko k Bohu. Byť blízko či ďaleko – to závisí od samotného človeka – pretože Boh je všade.

Protodiakon Ján Husár

Literatúra:

Псалти́рь. Москва̀ 2000. ISBN 5-7850-0077-7.

Афанасий Великий, св.: Толкование на псалми. Москва 2009. ISBN 978-5-9968-0002-5.

Иоанн Златоуст, св.: Беседы на псалмы. Москва 2003. ISBN 5-7429-0030-9.

Василий Великий, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры 2000.

Псалтирь в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

Хр҃то́съ воскре́се и҆з̾ ме́ртвыхъ, сме́ртїю сме́рть попра́въ,
и҆ сꙋ́щымъ во гробѣ́хъ живо́тъ дарова́въ.

Cyrilo – metodské dedičstvo a bohoslovecká terminológia /2/

O tom, že situácia v Cirkvi je mnohokrát obrazom toho, čo sa robí v národe netreba ani príliš veľa hovoriť. No funguje to aj z opačnej strany. Cirkevné pomery by mali byť vzorom pre tzv. svetskú sféru. A platí to aj na jazykovej úrovni. Veď náš dnešný jazyk je v súčasnosti zasiahnutý epidémiou bez ladu a skladu preberaných slov a spojení. **Namiesto „darcov" máme akýchsi „donátorov", namiesto vzdelávania prišla akási „edukácia", obyčajné osivo alebo semeno nahradil akýsi repromateriál atď.** Kde je dôstojnosť a úcta k nášmu jazyku – štátnemu, materinskému, slovanskému, ak ho neobohacujeme potrebnými prebratými výrazmi, ale zohyzďujeme a kaličíme nepotrebnými i zbytočnými, na ktoré už v našom jazyku máme dávno priliehavé názvy?! Cirkev by mala práve v tom ísť príkladom a vzorom. Ale aj tú sú rezervy veľmi veľké. V našom prostredí taktiež neraz a nekriticky preberáme názvy, na ktoré máme omnoho priliehavejšie, ba výstižnejšie výrazy. Nehovoriac už o slovách ako „večiereň alebo utiereň", ktoré pochybne znejú aj samotným íreči tým Slovákom. **Keďže slovenčina nepozná žiadny „večier" ani „utiero", s pokojným svedomím je potrebné používať staré zaužívané názvy ako „večerňa", „utreňa", prípadne „ranná bohoslužba".** Podobne aj zaužívané mena ako Vasiľ, Vasilij a mnoho ďalších by sa mali nechať v tej podobe, v akej sú na nich ľudia už stáročia zvyknutí. Veď ani samotní politici sa v Bratislave nepremenovávali. **A z Vasiľa Biľaka nikdy neurobili Bazila Biľaka...**

O tom, aké môže mať neblahé dôsledky prerábanie zaužívaných názvov, existuje veľmi veľa dôkazov. Uvediem aspoň tie najsviežejšie z prostredia, z ktorého pochádzam. Keď sa pred niekoľkými rokmi začal medzi rusínskym obyvateľstvom národne – obrodný proces, zasiahol aj do náboženskej sféry. A tak kvôli snahe po akejsi zvláštnej zrozumiteľnosti sa začalo upravovať aj to, čo

tomuto národu bolo zrozumiteľné po stáročia.

Tradičné názvy sú neraz zamieňané inými, ktoré pre našich veriacich zvučia nedôstojne – „ako na poli“. Stretol som sa s názvami ako **„Odrubaňa holovy Joanna Krestiteľa “, či „Odotnuťa čestnoj holovy sv. Joanna Krestiteľa – Operednika“ , na čo naši ľudia reagujú slovami „odrúbať hlavu môžete kačke a odťať môžete konár, ale u nás bolo vždy „Usiknovenie holovy Joanna Krestiteľa alebo ľudovo „Hlavo – usiky“.** No prišiel som do kontaktu i s názvami, ktoré nahrádzajú staré zaužívané a pochopiteľné názvy, ako „Bohojavlenie, Uspenije...“ novými netradičnými ako „Bohovyjavliňa, Zasnuťa...“, ktoré si veriaci ľud ťažko osvojí, akurát môže skôr zabudnúť staré zaužívané názvy. Najväčším problémom je však terminológia, ktorá vyjadruje duchovný i vieroučný pohľad na danú vec. Za všetko uvediem aspoň termín **„Preobraženije“, ktorý je vo svojej rusínskej forme „Podobozmina“, podľa mňa ešte horší, ako nešťastný slovenský preklad „Premenenie“. Premenila sa napríklad v rozprávke škaredá žaba na princeznú, keď ju princ pobozkal, no nie Isus Christos na hore Tábor.** On ostal tým istým Christom ako predtým, akurát učeníci *„takova sijanija lica Tvojeho neterpjašče i svitlosti ríz Tvojich“* a *„pokazal učeníkom Tvojim slavu Tvojeho Božestva...“.* O nijakej „Podobozmini – zmene podoby“ tu nemôže byť ani reči. Každý vie, že i my sme stvorení na „obraz a podobu Božiu“ a tu je názov Preobraženije s názvami Podobozmina a Premenenie vo veľkom kontraste. **Preto som za zachovanie pôvodného slovanského názvu, v prípade jeho poslovenčenú verziu – „Preobrazenie“.**

Podobných príkladov necitlivého preberania či „poslovenčovania“ je v našom cirkevnom prostredí neúrekom. Dalo by sa rozoberať slovo **ctihodný a aj jeho pôvodnú slovanskú verziu „prepodobný“, ku ktorej sa na Slovensku vrátili už aj uniati, či slovo „Blahoviščenije“ a „Zvestovanie“, slovo „blahodať“ a „milosť,“ „podvih“ a „askéza“ a mnohé ďalšie.** No asi najtragikomickejšie vo vnímaní bežných ľudí, hlavne tých nepravoslávnych, sa javí názov **„preosvietenosť“ alebo „vysokopreosvietenosť“. Mnohým evokuje stredoveké „osvietenca“, ba dokonca toho,**

Nebohý preosvätený vladyka Tichon s duchovenstvom pri posvätení vody na Troch studničkách, r. 2013

ktorý je presvietený, ožiarený, osvetlený. V skutočnosti však ide v slovanskej pôvodine o veľmi výstižný titul, ktorý vyjadruje, že človek na určitom hierarchickom stupni je **posvätený.** Keďže najvyšší stupeň posvätenia či vysvätenia v Pravoslávnej cirkvi má episkop, dáva sa mu pred tento titul predpona „pre", tak ako sme na to zvyknutí aj v mnohých iných prípadoch. Veď najvzácnejším stolom je sv. oltár – prestol, najsvätejšou medzi svätými je Presvätá Bohorodička atď. Je chvályhodné, že v prípade sv. Sávu „Osvjaščennaho" sa už upustilo od nešťastného termínu sv. Sáva Osvietený a používa sa oveľa správnejší - sv. Sáva Posvätený. Presadzujem názor, že by bolo dobre pristupovať takýmto spôsobom aj k termínu **„preosvjaščenyj" a používať ho v slovanskej forme ako „preosvätený", resp. „vysokopreosvätený",** ktorá podčiarkuje najmä tento najvyšší stupeň posvätenia či vysvätenia.

Pri všetkých aspektoch bohosloveckej terminológie, ktoré je potrebné brať do úvahy, nemôžeme vynechať jeden dôležitý, ba najdôležitejší element, a to je Boží ľud. Veď cirkevné názvoslovie, preklady i výklady majú slúžiť najmä pre našich veriacich. Uvediem jeden príklad, ktorý vyzerá možnože aj trochu primitívne, no myslím si, že po dôkladnom zvážení má i svoju hĺbku. Keď som sa raz s jednou staršou veriacou rozprával o jej ceste návratu do Pravoslávia z nešťastnej únie alebo tzv. gréckokatolíckej cirkvi, do ktorej patrila väčšina jej rodnej obce, povedala mi asi toto: *„Ťažko som znášala skracovanie sv. Liturgie, no zvykla som si, ťažko som znášala zmenu cirkevného kalendára, no i na to som si akosi zvykla, ale keď som v chráme počula*

Hospodin náš Isus Christos na ikonostase v pravoslávnom chráme v Nižnej Polianke

namiesto Hospodi pomiluj – Pane, zmiluj sa, na to som si už zvyknúť nemohla." Na moju udivenú otázku prečo, veď slovo pán je iba slovenským prekladom gréckeho slova kyrios, táto jednoduchá, no úprimne veriaca žena pokračovala: „Viete, ja som celý život robila na pánov (bola upratovačka na ONV a podobne) a aspoň v chráme som si chcela zachovať službu Hospodu. **Veď či je dôstojne volať oslovením pán nášho Hospodina, keď bežne používame pre smrteľníkov oslovenie pán vojak, pán poštár, pán sused, pán podnikateľ, ci páneču, pána beka a pod.** Nie, na toto som si nedokázala zvyknúť!" Ja zo svojej strany iba dodám, že aj to „zmiluj sa" stojí na hlinených nohách, lebo vyjadru-

je iba akýsi právnicky akt – odpustenia, zľutovania sa..., ale to staré slovanské **„pomiluj" obsahuje v sebe i poláskanie, pritúlenie, objatie, pofúkanie a natretie rany, skratka čosi nežné, láskavé, osobné a hrejivé, čosi, čo sa najlepšie dá vyjadriť vzťahom rodiča a dieťaťa.** A tak ani nečudo, že aj vladyka Gorazd toto spojenie ponechal nielen vo všetkých prekladoch českých bohoslužieb, ale zaradil ho aj ako pieseň do svojho Lidového Sborníka. Pripísal k nej rozsiahlu poznámku, z ktorej vyberám aspoň citát tvrdiaci, že **„..aspoň něco přes úplne vyhubení cirkevne-slovanské tradice dochovalo se až do naší doby. K těmto památkam přísluší i píseň „Hospodine, pomiluj ny", která vešla do české národní tradice...".**

To, že tradičné názvoslovie a názory bežných veriacich treba brať vážne, dosvedčujú aj príklady takejto prekladateľskej kapacity, akou bol i prepodobný Justín Popovič. Na jednej strane do srbčiny zavádzal nové svojské slová, ako „omolitvity – naplniť modlitbou; Christočežnivý – smädný po Christu; molitvomislije – myseľ, myšlienka spojená s modlitbou; mimochristoliko – mimo Christovej podoby, mimo Christových prikázaní; džavofánia – odhalenie, zjavenie sa diabla; bogoglagoliv – ten, z ktorého hovorí Boh, ktorý zjavuje Božiu vôľu; ochristovlenije; oblagodačen a mnohé ďalšie. Niektoré si vymyslel, iné zas posrbčoval z gréčtiny alebo cirkevnej slovančiny, no teraz sú už bežnou súčasťou srbskej bohosloveckej terminológie. Jeho duchovné dieťa vladyka Irinej Bulovič – episkop báčsky, tvrdí, že **„o. Justín by mohol byť príkladom pre ktorúkoľvek miestnu Cirkev, ktorá si ešte len teraz vytvára svoju (národnú) teologickú terminológiu. Netreba sa báť cirkevnoslovanských slov, je nevyhnutné ich používať a postupne sa na nich zvykne.** Veď ide vlastne iba o návrat a čím viac týchto slov bude dnešný hovorový jazyk používať, tým bude bohatší a teologicky presnejší. **Lepšie je použiť cirkevný výraz napríklad v slovenskej gramatike, ako nepresný výraz slovenského slova."** No napriek tomu všetkému prep. Justín sa pri písaní svojich prác radil napríklad s mníškami, ktoré mali službu v kuchyni, náhodne

Prepodobný Justín Čelijský (Popovič)

zastihnutou poslušníčkou a inými. Vždy mu išlo i o hĺbku no i o pochopiteľnosť jazyka a bohosloveckých textov.

Táto téma je v našej miestnej Cirkvi v súčasnosti veľmi aktuálna, a preto by bolo dobre, aby sa riešila soborne. Klérom i laosom = ľudom, intelektuálmi i dedinskými robotníkmi, Slovákmi, Čechmi i Rusínmi, na bohosloveckej fakulte i na cirkevných obciach. **Nemôže to byť záležitosť iba vyvolených „lingvistických" jednotlivcov, ale celého Božieho ľudu.** Tento príspevok sa iba snažil zamyslieť nad možnosťou smerovania, ktoré už vytýčili sv. vierozvestcovia Cyril a Metod, preto si v nijakom prípade nenárokujem na neomylnosť, skôr sa snažím povzbudiť a nadchnúť.

A čo dodať na záver? Snáď postreh z jednej rozhlasovej relácie. Hovoril v nej istý jazykovedec o svojej práci. Veľmi sa mi páčila jeho myšlienka, že **jazykoveda nie je akýsi jazykový policajt, ale veda v pravom slova zmysle. Tá má za úlohu skúmať a popisovať.** Napríklad zoológ zebre Grévyho nemôže prikázať a nadiktovať, že čiernobiele pásy môže mať iba takej či onakej šírky. V nejakej kotline, údolí či pohorí, kde sú špecifické podmienky (potrava, voda, terén atď.), môže mať táto zebra Grévyho tieto čierno – biele pásy tak trochu špecifické. Zoológ môže konštatovať, že to nie je klasické, ale zebry v danom údolí by mal opisovať a skúmať s danou kresbou srsti a nie im ju zakázať, lebo nespĺňa parametre určené pre tento druh zebry. Podobne je to i s jazykom. **Treba ho rešpektovať so všetkými jeho špecifikami.** Myslím si, že v kontexte povedaného by sme sa nemali obávať, že nám budú v našej bohosloveckej terminológii vyčítať všakovaké rusizmy, hebraizmy, prílišnú „byzantstkosť", alebo akúsi strnulosť či neflexibilnosť, uzavretosť alebo výnimočnosť. Veď naša Cirkev nie je z tohto sveta, a teda **má vlastný špecifický jazyk, ako má aj špecifické poslanie, potreby i vyjadrovanie.** Má však aj svoju duchovnú skúsenosť vyjadrenú cirkevným názvoslovím, ktorá sa v mnohom odlišuje od duchovnej skúsenosti západného kresťanstva. Má svoju históriu i budúcnosť, má svojský život i metódy misijnej práce. Je skrátka jedinečná, tak božská, ako aj ľudská - lebo je telom Bohočloveka Christa. Nech táto jedinečnosť v každom ohľade nebude pre nás príťažou, ale veľkým darom, ktorým obohacujeme seba i svet okolo nás.

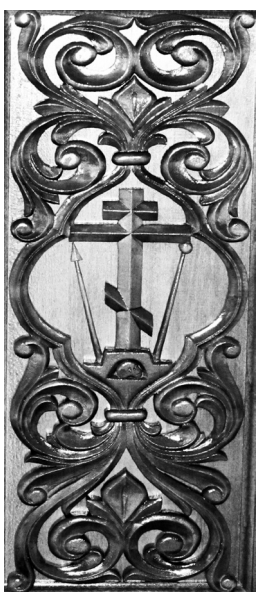

Воскре́съ і҆и҃съ ѿ гро́ба, ꙗ҆́коже проречѐ, дадѐ на́мъ живо́тъ вѣ́чный и҆ ве́лїю ми́лость.

Prot. Peter Savčak

Служитель Божий

120 років від смерті отця Ігнатія Чокину

О. іґумен Іґнатій, відданий священик і монах, свічка, що запалювала серця православних вірників, великий місіонер, ласкава людина. Так коротко можемо характеризувати святу людину отця Ігнатія /Іоана Чокину/, якого недожитих 120 років ми собі недавно пригадали.

Народився отець Ігнатій 8-го квітня 1899 року в бідній селянській родині в мальовничому підбескидському селі Улич Кривому, в якому й закінчив 8 класів народної школи. На початку 20-их років XX століття, коли багато сіл Пряшівщини та Закарпаття вертається до своєї прадідівської святої Православної Церкві, й жителі села Улич Кривого, в тому числі й сім'я Чокинових, приймає святе Православіє. Таким чином формується і подальше життя молодого Іоана. В тому часі в селі служив православний священик отець Чернявин, з яким молодий Іоан відійшов до міста Буштіна / Мармороша/, де навчався на Православній теологічній школі. Підчас студії прийняв монашество з іменем Іґнатій в честь святого Іґнатія Богоносця. На свято св. Великомученика Ґеорґія Побідоносця, 6 травня 1926 р., прийняв з рук архієпископа празького Саватія звання ієродіакона, і почав виконувати службові обов'язки діакона в рідному селі. Наприкінці 1926 року архімандрита Віталій взяв молодого монаха Ігнатія у православний монастир в селі Ладомирова на Свидниччині, в якому разом з своїми братами монахами жив дуже жорстоким аскетичним життям. Братство, монахи ладомирського монастиря, які приїхали з Почаєвської Лаври, коли було тепло, спали на землі на соломі а підчас зими жили у віруючих, котрі з ними поділилися на кожному шматочку хліба. Отець Іґнатій працював в монастирській друкарні та при побудові дерев'яної церковці. Після короткого перебування в монастирі молодий ієродіакон відійшов на студії в Прагу, де після річного курсу прийняв з рук архієпископа Саватія стан священства. Таким чином молодий ієродіакон Ігнатій став ієромонахом і почав віддано виконувати духовенську службу.

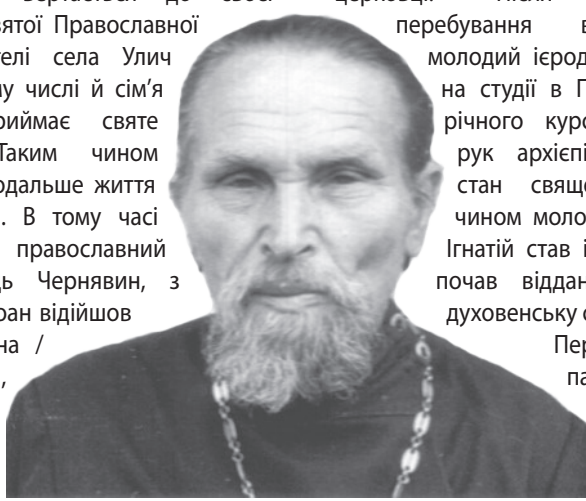

Ігумен Ігнатій Чокина

Першою його парафією була православна парафія в селі Грабське. Потім душпастирську службу виконував на Земплині, де багато вірників навернув до святого Православія. Від 1931 року служить на парафії в Ладомирові на Снинщині, з якої і надалі часто мандрує по Земплині виконуючи свою місійну

діальність. Наприклад, в селі Тибава служив в житловому будинку, поставив перед ним православний хрест, про який православні вірники віддано стараються. В минулому році нащадки його сім'ї поставили на цьому місці новий хрест, котрий посв'ятив архієпископ Юрай, і за присутності православних священиків та вірників відслужив за о. Іґнатієм панихиду. О. Іґнатій у своїй місійній праці продовжував й на Закарпатті в околиці Хусту, Малого Березного, де поставив хрест перед монастирем, в селах Чельовце, Медвеже, Велятині та в багатьох інших селах, де приводив вірників до святого Православія. З 1940 року почав служити в Меджилабірцях. Тут організує разом з о. Андрієм Коломацьким фінансову збірку на побудову нового православного храму. З архівних матеріалів можемо довідатися, які перешкоди були роблені з боку уніятів, щоб той храм не побудувати. В 1943 року почав служити на православній парафії в с. Чертіжне. Йшла жорстока війна, вірники повтікали в навколишні ліси. Тоді о. Ігнатій їх не залишив, але побрався за ними в ліс, де разом молилися і просили Господа за скінчення війни. Його великим бажанням було життя на святій горі Атос, але державні органи тзв. Словацької держави не дозволили йому переїхати в Грецію, і так о. Ігнатій по дальших велеких труднощах дістав дозвіл служити і виконувати місійну роботу в Словацькій державі. Далі продовжує в збиранні грошей на православний храм в Меджилабірцях, який після закінчення війни вдалось побудувати як пам'ятник павшим воєнним героям. В 50 роках о. Іґнатій служив в Улич – Кривому, Шеметківцях, на Буковій Гірці, Пстрині, Чукалівцях, щоб знову вернувся до рідного села, в якому

Отець Ігнатій під час богослужіння

служив до кінця свого життя. Тут виконував богослужби по всій Улицькій долині, купив за свої гроші каплик землі, де побудував каплицю, при якій є і похоронений.

На богослужби ходив пішком або на велосипеді. Люди /уніяти/ з нього насміхалися, є випадки, коли водії автобусів не хотіли його впустити в автобус думаючи, що він «шалений». Це був час, коли о. Ігнатій переходив стадією «Христа ради юридиваго» духовної докональності. Своїми молитвами лікував людей, багато й православнох вірників вважало його за «шаленого», ганьбилися за нього, але його дух був чистим православним, його душа віддана найвищим діям аскези і щоденно керувався своїм монашеським правилом: «Господи Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй мня грішного!»

За свої молитви о. Іґнатій не ганьбився, перед кожним хрестом перехрестився, люди й насміхалися з нього, тягали за бороду, прозивали батюшком, бо

строго дотримував піст. Деколи в часі Великого посту був таким слабким, що мусіли рятувати його лікарі. Коли побував в лікарні, ходило за ним багато православних вірників, щоб разом з святою людиною помолитися. Отець Іґнатій був добросердечною людиною, часто допомагав людям при збиранні урожаю, не могло статися, щоб зустрівшись з дітьми, не обдарував їх цукерком. Виховав з свого роду шість православних священиків, жив з великою покорою. Наприкінці свого життя був часто хворий, і коли настав час його відходу з цього світу, сам почав копати для себе могилу. В неділю 24 жовтня 1976 року на 77 році життя о. Іґнатій останній раз помолився і відійшов на вічність, віддав свою душу Господеві.

Отець Ігнатій був великим і відданим сином Православної церкві на Словаччині. Жив в часі, коли православна місія була для віруючого народу дуже потрібна. Був свічкою, світло якої захоронило багато заблудивших людей, котрі вернулися до своєї прадідівської віри. Був самовідданим душпастирем, монахом, котрий з великою ласкою виконував своє монашеське правило. Його могила находиться при каплиці на березі Горб в с. Улич – Криве, де прожив останні роки свого земного життя. Кожний рік на свято Преображенія Ісуса Христа /19 серпня/ приходять на його могилу багато священиків і вірників, щоб разом помолитися за спасу його і своїх душ, і таким чином віддати честь великій людині і сповнити його заповідь, що місце на Горбі прославиться благодатію Божою. А для Православної Церкві на Словаччині та її вірників настав час проголосити о. іґумена Іґнатія за святу людину. Коли б кожний священик, кожний віруючий наповнював святе Євангєліє Господа нашого Ісуса Христа так, як о. іґумен Іґнатій, зажили б ми велику експансію добра і любові між людьми та народами. Всі муки, всі болі сприймав як Господом призначені, не шукав причини в інших, тільки сам в себе. Тому заслужить собі нашу пошану і повагу! ***Отче Іґнатіє, моли Бога про нас!***

Д-р. Петро Беґені

Могила отця Ігнатія в його скіту в ріднім селі

Život sv. Vasilija Ostrožského

Každému národu náš ľudomil Hospoď Boh daruje svojich svätých skrze Cirkev, ktorá Jeho bohabojný národ bude viesť k spáse a ku Christu Isusu. Hlavným poslaním týchto našich svätých otcov je viesť národ do nebeského Kráľovstva. Taktiež dal aj srbskému národu, ktorý sa ako jeden z mnohých stál Christovým. Hospoď Boh im daroval svätých, ktorí Boha preslávili svojím životom a viedli k spáse svoj národ. Či už v dobrých alebo zlých časoch tohto srbského národa, Boh stále posielal svojich svätých na duchovnú pomoc národu. Zachomskej zemi srbskej a aj celému rodu sväto-savskému, Boh v časoch ťažkého tureckého jarma poslal svätého a Bohu milujúceho otca, nášho Vasilija čudotvorca Ostrožského a Zachomského.

Narodil sa v Chumskom kraji, v ktorom taktiež žil aj ďalší velikán, a to svätý Sáva. Svätý Sáva v tomto kraji založil aj Zachomskú eparchiu a vysvätil aj metropolitu, z ktorého sa stál jeden z našich bohumilých otcov, sv. Vasilij.

Sv. Vasilij sa narodil v dedinke Mrkonič 28. decembra 1610 v rodine zbožných ľudí Petra Iovanoviča a Anastazie, jeho ženy. Jeho meno pri krste, ktoré dostal, bolo Stojan. Jeho rodičia ho vychovávali a vštepovali mu strach Boží a všetku kresťanskú múdrosť, ktorú vedeli. Mladý Stojan bol od mladosti naplnený bázňou Božou a celý svoj život sa rozhodol zasvätiť Bohu. V dome svojich rodičov sa naučil viere a láske. Jeho rodičia sa mu snažili vysvetľovať všetky duchovné aspekty pravoslávnej viery. Učili ho o tých veľkých divoch, ktoré sa udiali za čias Isusa Christa. Opisovali mu Boha Otca, Jeho osobu, náklonnosť k ľudom, zhovievavosť a našu nesmrteľnú dušu, ktorú máme od Boha. K pestovaniu viery mu pomáhal pôst aj modlitba.

Veľmi rád chodil na všetky bohoslužby. Keď vchádzal do Božieho chrámu, klaňal sa až na zem, začal bozkávať s veľkou úctou sväté ikony a svätý kríž. Na svätej Liturgii stál celý preplnený Božím strachom. Jeho charakteristické vlastnosti boli pokora, milosrdenstvo v srdci a duši.

Život tohto svätého už od mala bol naplnený láskou k Bohu a blížnym. Jeho rodina bola chudobná a často im chýbal chlieb. Napriek tomu, za mlada pri obede so svojimi súrodencami nikdy nezjedol svoju porciu bez toho, aby sa nepodelil s ostatnými.

Záviseli mu turecké deti, k jeho rodičom bola prechovávaná nenávisť a závisť za dary srdečnosti a múdrosti, ktoré mladý Vasilij mal. To boli prvé pokušenia, ktoré trápili jeho mladú dušu, ale na základe nich vedel odolať väčším pokušeniam v budúcnosti.

Ako časom rástol, rodičia chceli, aby sa naučil základy gramatiky, ako aj iné duchovné a svetské náuky. Poslali ho do monastiera Zavala, ktorý bol zasvätený sviatku Uvedenia Presvätej Bohorodičky. Igumenom tohto monastiera bol otec Serafim. Tento monastier sa nachádza na území dnešnej Bosny a Hercegoviny. Bol vcelku bohatý. Mnohí mnísi tohto monastiera boli veľmi vzdelaní. V monastieri sa nachádzalo aj mnoho kníh. Tento mladík sa v monastieri učil svätému ikonopisectvu, múdrosti otcov Cirkvi a iné svetské náuky.

Pri čítaní života otcov Cirkvi jeho duša zahorela láskou k Bohu a k pustovníckemu ťažkému asketickému podvihu. Žil v monastieroch, kde bol ďaleko od zloby tohto sveta a začal sa tam učiť múdrosti svätých otcov, spoznával mníšský život. Prebýval v monastieri Zavala niekoľko rokov a potom následne odišiel do ďalšieho, zasväteného Usnutiu Presvätej Bohorodičky, nachádzajúc sa v Trebinskej eparchii. Monastier Tvrdoš sa nachádza neďaleko mesta Trebina. V tomto monastieri sa svätý ešte pevnejšie utvrdil v mníšskom živote. Vedel, že je to to jediné, po čom túži, a prijal svätý anjelský postrih mníšstva. Stále pozdvihoval svoju dušu k Bohu skrze pôst, modlitby a fyzickú námahu. Jeho mníšské meno bolo Vasilij. Cítenie a nastavenie do života, ktoré sa vzťahovalo aj na toto meno, bolo to, že sa rozhodol priblížiť svoj život k veľkému hierarchovi Cirkvi, sv. Vasilijovi Veľkému. O nejaký čas bol prepodobný Vasilij vysvätený za diakona. Odišiel do Čiernej Hory k metropolitovi Cetinskému a ostal v monastieri Cetina. Medzi týmto metropolitom a Vasilijom nastali rozdielne názory na vážne bohoslovecké otázky. V tomto čase bola medzi pravoslávnym národom dobre známa katolícka propaganda - únia. Rímsky pápež posielal misionárov rímsko-katolíckej cirkvi do zeme Srbskej, aby dosiahli zjednotenie pravoslávnych a katolíkov. Otec Justín Popovič to nazýva vtiahnutie do katolíckej herézy.

Horlivec viery, sv. Vasilij, vravel metropolitovi Mardarijovi o zlých úmysloch a proti pravoslávnych snahách katolíkov. Metropolita nebral vážne jeho slová a viedol seba do klamstiev propagandy nazývanej únia. V histórii existovalo mnoho takýchto snáh, napr. Lyonská únia alebo Brestlitovská únia. Tieto únie boli založené hlavne na schválenie katolíckej dogmy o uznaní pápeža ako neomylnú hlavu cirkvi. Samozrejme, idea procesu zjednotenia cirkví nie je zlá, ale v tomto prípade ako aj inom, za takýchto podmienok to nie je možné a je naozaj vhod-

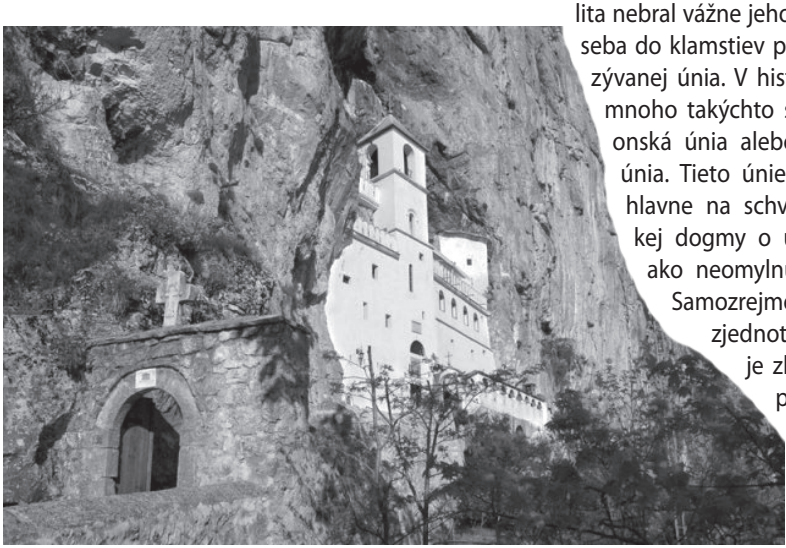

Monastier Ostrog v Čiernej Hore

Sv. mošči (ostatky) sv. Vasilija Ostrožského v kaplnke monastiera Ostrog

né nazvanie tohto procesu „propaganda o únii". Sv. Vasilij, tak ako aj národ, nepodľahol sladkým rečiam o únii. Ponúkali mu mnoho materiálnych výhod, no sv. Vasilij sa nebál postaviť aj proti metropolitovi za pravdu Božiu a záchranu Cirkvi. No metropolita na neho nebral ohľad.

Na základe toho metropolita začal bojovať proti Vasilijovi, začal intrigovať, rozširoval pletky o sv. a začal ho obviňovať a zhadzovať pred národom.

Ľudia vedeli, že tieto reči nie sú pravdivé, pretože Vasilija považovali za svätého. Ľudia videli jeho život, a taktiež ho milovali. So želaním odísť od intríg sa svätý vrátil do monastiera Tvrdoš. No ani tam sa neprestal báť a starať sa o svoj národ. Treba povedať, že aj z monastiera viedol boj proti týmto ľudom, ktorí páchali veľké zlo v Cirkvi. Po tejto skúsenosti ho národ nazval horliteľom za pravoslávie. V monastieri sv. Vasilij neprestal s duchovným podvihom a starostlivosťou o svoju dušu. Stále bojoval za záchranu pravoslávia. Vo svojej kélii prežíval všetky starosti svojho národa a strach o pravoslávie. Strach z tureckých hrôz a uniatskych propagánd zo západu. Stále vznášal horúce modlitby za spasenie svojho národa Hospodu Bohu. V tom čase bol archimandritom. Neostal sedieť v kélii, ale odchádzal do sveta, aby ľudí učil Evanjeliu. Ako duchovný pastier obchádzal hercegovinské domy v učení o Božích pravdách zjavených v Evanjeliu.

Podobne ako sv. Sáva konal bohoslužby na duchovnú podporu ľudí, ktorí v tých časoch potrebovali útechu. Pomáhal tým, ktorí potrebovali pomoc, trpiacim a chorým. Slúžil svojmu národu a bol svetlom Evanjelia. Jeho evanjeliový život proti nemu poštval miestnych poturčencov, ktorí si zmysleli ho zabiť. V tom čase odišiel sv. Vasilij do svätej cárskej Rusi, z ktorej sa vrátil s bohatými darčekmi pre Srbskú cirkev. Sväté bohoslužobné oblečenie, bohoslužobné knihy, ktoré on doniesol, boli obrovskou pomocou. Napriek neveľkej finančnej sume, Vasilij vedel pomôcť svojmu národu. Dary rozdával chudobným chrámom v Hercegovine a ako mohol, tak aj

finančne podporoval národ, ktorý to potreboval. Vo svojom živote sa stal aj vladykom, keď sa vrátil z duchovných ciest z Ruska a Atosu.

Sv. Vasilij bol obdarovaný od Boha neskutočne silnou modlitbou, ktorou uzdravoval mnohých ľudí. Taktiež mal dar prozorlivosti (predvídavosti). Vyznačoval sa veľkou láskou k národu, ktorý nikdy neopúšťal. Staval chrámy a monastiere, svojím príkladom nabádal a učil ľudí k tomuto bohumilému dielu. Otec Justín Popovič o tomto svätom hovorí, že bolo jasné, že Vasilij je chrámom Sv. Ducha. Počas stavania chrámov neopovrhoval manuálnou prácou a pomáhal fyzicky napr. nosením kameňov na stavbu. Pri týchto prácach nezabúdal na podvižnícky život, svoju eparchiu a duchovné deti. Svoj život nestrávil len zatvorený v kélii, ale spúšťal sa z duchovných výšin Ostrožských hôr, aby bol národu na pomoc. Ľudia už počas jeho života cítili a videli jeho silnú modlitbu, ktorú on mal, a z týchto dôvodov bol pokladaný za svätého. Jeho čudotvorné mošči sa nachádzajú v monastieri Ostrog v Čiernej Hore. Dodnes k nemu prichádza mnoho ľudí pravoslávnych aj moslimov a prosia Vasilija o pomoc vo svojich biedach. Monastier, v ktorom mošči sú, postavil sv. Vasilij s bratmi.

Nakoniec by sme chceli uviesť krátky príbeh tohto monastiera. Počas prvej svetovej vojny, keď sa Nemci pokúšali zbombardovať Ostrog, spustili na monastier bombu z lietadla, lenže táto bomba nevybuchla. Nikto nevie prečo. V tomto storočí bola zobraná na expertízu do Belehradu a pyrotechnici potvrdili, že bomba je stále aktívna a nerozumejú, prečo bomba nevybuchla. Dnes je táto bomba uložená v kélii sv. Vasilija Ostrožského.

Marián Feďo

Životopis Stanislava Františka Nasadila,
ktorý bude kanonizovaný v Košiciach 9.6.2019

Kanonizácia svätého sa na Slovensku naposledy konala v roku 1994, kedy naša miestna Cirkev zaradila medzi svätých Pravoslávnej cirkvi sv. apoštolom rovného Rastislava, knieža moravské.

Takáto obrovská udalosť sa bude konať opäť a to v košickom katedrálnom chráme Usnutia Presvätej Bohorodičky a sv. Jána Milostivého a medzi svätých bude tentokrát začlenený pravoslávny duchovný Stanislav František Nasadil, ktorý zomrel mučeníckou smrťou počas II. svetovej vojny v koncentračnom tábore v Gospič-Jadovo. Prečítajme si jeho krátky životopis:

Narodil sa 20. 10. 1907 v obci Loštice, Mohelnice, dnešná Česká republika. Bol vychovaný v rímskokatolíckej rodine spolu s ďalšími tromi bratmi. Po svojich rodičoch zdedil nadanie na hudbu, naučil sa hrať na husle. Vďaka kázňam sv. Gorazda Pražského a svojej Boha hľadajúcej duši, prešiel vo svojich 16 rokoch do Pravoslávia (1922). Keďže prejavil záujem o teológiu, sv. Gorazd ho posiela do Srbska do bohosloveckých škôl. Rovnako ako sv. Gorazd, ktorý najprv zaklopal na dvere Sremských Karloviec , aj Stanislav sa najprv vybral do Karlovskej bohoslovie. Po krátkom čase prechádza na štúdium

v bohosloví Ochridskej archiepiskopii v Bitolji, kde bolo v škole už niekoľko Čechov. Po riadnom ukončení bohoslovia v roku 1928 sa vracia do Československa. V roku 1931 si berie za manželku Leopoldínu z Brna a ešte v tom istom roku sa im narodil syn Dalibor. S požehnaním sv. Gorazda odchádza do Nového Sadu, kde bol epikopom Irinejom Čiričom rukopoložený za kňaza. Ako klerik Srbskej pravoslávnej cirkvi odchádza do Gorňokarlovačskej eparchie so sídlom v Plaškom, kde musel minimálne 10 rokov stráviť ako kňaz a potom sa vrátiť do svojej vlasti. Cirkevnú obec dostáva v blízkosti Plašského s názvom Lička Jasenica. V roku 1935 privádza svoju rodinu z Brna, manželku Leopoldínu, neskôr nazvanú Desanka, a syna Dalibora (Stanka). Vďaka zanietenému duchu a učenosti si Stanislav a jeho popaďa Desanka získavajú srdcia mnohých sedliakov, takže bol ich dom často plný hostí. V tomto pokojnom čase pre tento kraj sa im narodil druhý syn Branko.

V roku 1938 bol za eparchiálneho archijereja gorňokarlovačskej eparchie v Plaškom vybraný episkop Sava Trlajič. Episkop Sava ukončil klasické gymnázium a bohoslovie v Sremských Karlovciach rovnako ako Stanislav netušiac, že budú mať rovnaký osud.

Druhá svetová vojna zastihla episkopa Savu v Plašskom a jereja Stanislava v Ličskej Jesenici pri vykonávaní svojich pastierskych povinností. 21. mája 1941 vládu nad mestom preberajú Ustašovci spomedzi Talianov. Medzi základné zásady Ustašovcov, ktorí boli tvorcami NDCH (Nezavisna država Chrvatska – Nezávislý štát Chorvátsko, pozn. prekl.), patril rasizmus voči všetkým ostatným národom a zvlášť voči pravoslávnym, ktorých považovali za nepriateľov ich novovzniknutého štátu. Ustašovci už 23. mája vpadli na episkopský dvor, kde ukradli všetok nábytok a cennosti. Mladý ustašovec, Josip Tomljenovič, absolvent gymnázia, ktorý sa chcel ukázať, postavil sa na čelo pochybných lokálnych ustašovcov a nariadil episkopovi Savovi a všetkým tamojším duchovným, medzi nimi aj jerejovi Stanislavovi, aby opustili Plaški a odišli do Srbska, lebo ich prítomnosť nie je želaná ani potrebná. Oni však zostali neochvejní a neopustili svoje Bohom zverené stádo a tak ich 17. júna 1941 zajali. Otca Stanislava našli v jeho dome a spred jeho rodiny ho odviedli. Otec Stanislav si neuplatnil práva cudzinca, lebo sa cítil ako duchovný otec, prijal vzniknutú situáciu ako Božiu vôľu a bol pripravený trpieť medzi svojimi veriacimi. Zo strachu, že sa už možno nevráti a vedomia o krádeži cenností, ktoré

Stanislav František Nasadil (1907 - 1941)

páchali ustašovci, nehľadiac na základné ľudské práva, otec Stanislav si dal dole svoju obrúčku a odovzdal ju svojej manželke Desanke ako dedičstvo svojim synom a ďalším potomkom. Zajatcom a ubližovaniu velil Josip Tomljenovič Braco. Zatvoril ich do svojej stajne a priviazal ich k jasliam, kde ich so zlým zaobchádzaním držal dva dni. Nakoniec bol Stanislav s episkopom Savom, ďalšími dvomi duchovnými a trinástimi významnejšími Srbmi odvedený k železničnej stanici, kde strávili niekoľko hodín. 19. júna o 22. hodine boli zo železničnej stanice odvezení do Ogulinu, potom transportovaní do Koprivnice a nato do tábora v Gospiči. Pod dozorom ustašovcov boli zviazaní drôtom, bití hlavňami zbraní, celou cestou ich urážali a ubližovali od železničnej stanice Gospič do budovy okresného súdu, ktorý slúžil na obviňovanie a ako hlavná časť tábora Gospič, kde prichádzali zajatci zo všetkých koncov NDCH. Duchovní boli prví na rade, lebo na nich boli veľmi nahnevaní. Hneď na tvari miesta sa k ním začali brutálne správať, trhajúc im brady, udierajúc ich volskými šľachami a ťahajúc ich za vlasy s rôznymi ponižovaniami. Baraky v tábore boli preplnené, všetci ležali jeden pri druhom a v noci sa stávalo, že opití ustašovci prichádzali a jednotlivých ľudí vyvádzali vonku, aby ich mučili a zabíjali. Vybraných posielali do vagónov na vysielanie do Liku, Velebit na miesto zvané Jadovno, kde bol vybudovaný tábor s rovnakým názvom Jadovno. Všetkých, ktorých ustašovci určili na trasport do Velebitu, dvakrát za deň zoradili na dvore do radov, pevne ich po dvoch drôtom pozväzovali, potom ich všetkých spolu ešte raz zviazali dlhou reťazou a takto

Ikona sv. Stanislava Nasadila

ich zaradom odvádzali. Je známe, že takýmto spôsobom bol v jednom trasporte odvedený do Velebitu aj episkop z Plašského Sava Trlajič so svojimi duchovnými, medzi ktorými sa nachádzal aj Stanislav. Na vstupe do tábora Jadovno ustašovci všetkých prichádzajúcich, aj keď už boli predtým niekoľkokrát prehľadávaní, dôkladne ohmatávaní a s fackami, nadávkami a ponižovaním im odoberali všetko, čo u nich našli. Zajatci nemali žiadne ubytovacie priestory, nachádzali sa pod holým nebom, vystavení nepriaznivému počasiu dňom i nocou. Žili v beznádeji očakávajúc každú chvíľu zavolanie a odvedenie na popravisko, t.j. hodenie do jednej z 32 neďalekých jám. Jeden z najkrutejších spôsobov mučenia archijerejov a duchovenstva bolo aj to, že

ich odvádzali k jamám, kde sa museli dívať na masakrovanie ich veriacich. Kňaz Stanislav ochránil svoju vieru v Christa a zachoval si neustálu spomienku na Jeho utrpenia; aj on pretrpel všetky mučenia a spolu s ostatnými mučeníkmi bol hodený do Šaranovej jamy 28. júna. Do tej istej jamy bol po údere 5. augusta hodený aj episkop Sava. Podľa historika dr. Džura Zatezala v samotnom tábore Gospič-Jadovo a jeho mučiarňach ustašovci usmrtili 32 103 väzňov.

Dodatok:

Desanka (Leopoldína) po umučení Stanislava odišla do Záhrebu a žiadala povolenie na vycestovanie z krajiny. V Záhrebe bola zatknutá a väznená zo strany Nemcov. Keďže plynule hovorila po nemecky, rýchlo sa spriatelila s jednou Nemkou, ktorá ju zachránila a darovala útočisko jej aj jej rodine v Oguline. Tu aj zostala dožijúc sa hlbokej staroby. Pracovala ako učiteľka, dožila sa vidieť rodiny svojich synov Stanka a Branka ako aj ich vnukov. Žiaľ, znova musela vidieť utrpenie ľudu Juhoslávie v 90. rokoch a modlitbu svojho syna Stanka, ktorý hovoril, že len nech jeho vnuci nezostanú bez otca ako on, v necelých 10 rokoch. Vďaka nášmu Hospodinovi, ktorý vypočul modlitby Stanka, všetkých trpiteľov, aj všetkých nás, ktorí sa k nemu obraciame. Vďaka sv. svjaščenomučenikovi Stanislavovi, ktorý sa modlí k Bohu za všetkých nás.

Monach Paisij (z monastiera Kovil'),
pravnuk sv. Stanislava

NOVÁ KNIHA - Úvod do Starého Zákona ponúka pohľad na jednotlivé knihy Svätého Písma

Úvod do prahistórie knihy Genezis, religionistické pohľady na niektoré náboženstvá Blízkeho Východu či pohľad na Stvoriteľa, raj, pád človeka v Koráne ponúka nová publikácia - Úvod do Starého Zákona II. od autorov prof. ThDr. Alexandra Capa, CSc. Vydala ju Pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.

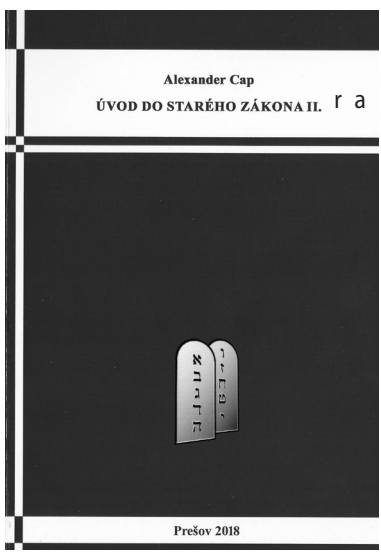

„Po tom, ako som sa pred niekoľkými rokmi stal vedúcim katedry biblických náuk na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, zároveň pred akreditačnou komisiou garantujem študijný odbor pravoslávnu teológiu na našej alma mater, ako garantovi mi zostáva asi 15 rokov, ak Boh dá, ktoré by som chcel zasvätiť Starému Zákonu, aby sme lepšie spoznali Bibliu a zvlášť Starý Zákon. Je totiž dosť ťažké ho pochopiť, pretože bol písaný veľmi dávno (asi pred 2500 rokmi) pre izraelský národ, ktorý mal svoje dejiny a žil v obklopení polyteizmu, pohanského náboženstva, povier a mágie," hovorí autor knihy.

Bez úvodu do Starého Zákona nie je možné, podľa autora, pochopiť samotný text Starého Zákona a tiež jeho exegézu – výklad. Prácu delíme na tri celky. Prvá časť – kapitoly I.-V. sú rýdzo izagogické so zameraním na Tóru – Zákon – prvých päť kníh Mojžišových ako aj najdôležitejšie a najstaršie preklady.

„Druhá časť – kapitoly VI.- IX. sú však skôr religionisticko-exegetické, kde sa z malej časti dotýkame aj archeologických nálezov v Kanaáne. Verím, že čitateľ, ktorý ozajstne túži po spoznaní Boha cez Sväté Písmo, pochopí správne Bohom inšpirovaný posvätný text a ten ho nadchne na čítanie tejto jedinečnej a najčítanejšej a najprekladanejšej knihy na svete. Prostredníctvom nej sa nám dnes, tak ako kedysi Izraelitom, tajomne prihovára Boh. Tretia časť – kapitoly X.-XII. privedú čitateľa k tomu, aby sa zamyslel nad kritikou Starého Zákona a aký postoj k nej zaujala prvotná Cirkev. Dozvieme sa, aké pozitíva i negatíva hrozia pri fundamentalistickom čítaní Svätého Písma. Spoznáme význam patristických biblických komentárov a ako na nich nazerá západná Cirkev," približuje Cap.

Na troch konkrétnych príkladoch čitatelia spoznajú, aký dôležitý je význam biblickej exegézy Starého Zákona. Zároveň sa dozvedia, ako nazerajú mohamedáni podľa Koránu na Boha a stvorenstvo, raj, pád človeka, potopu, stavbu Babylonskej veže, Ábela, Kaina a Noacha.

Knihu je možné zakúpiť si v predajni skrípt Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove na Masarykovej 15 v Prešove za 7 eur.

Patriarcha Bartolomej sa stretol s poľským metropolitom Savom

V rámci svojej trojňovej návštevy Poľska sa ekumenický patriarcha Bartolomej stretol s predstaviteľom Poľskej pravoslávnej cirkvi vo Varšave v piatok 3. mája 2019.

Po účasti na Pochode živých, ktorý sa každý raz koná na pamiatku obetí holokaustu, bol ekumenický patriarcha slávnostne privítaný v univerzitnej kaplnke svätých Cyrila a Metoda, kde bolo slúžené slavoslovie.

Metropolita Sáva sa poďakoval Bohu, že mal možnosť stretnúť sa s patriarchom Bartolomejom počas Svetlého týždňa a vyjadril nádej, že Jeho Svätosť vykonal v Poľsku plodnú misiu. Patriarcha Bartolomej vyjadril zo svojej strany dobré vzťahy s metropolitom Savom a zaželal mu dobré zdravie.

Podľa informácii Kancelárie poľského metropolitu v ten istý deň obaja predstavitelia miestnych pravoslávnych cirkví navštívili novú pravoslávnu katedrálu sv. Sofie vo Varšave, ktorej základný kameň v roku 2015 posvätil patriarcha Bartolomej. Rovnako ako národná katedrála v Bukurešti je chrám sv. Sofie v hlavnom mieste Poľska posvätený národným hrdinom a mučeníkom.

Zdroj: Photography courtesy of Polish Orthodox Church/ Władysław Kulikow, Mateusz Gwizdak

Metropolita Onufrij prijal novozvoleného prezidenta Ukrajiny

Na Svetlý utorok, 30. apríla 2019 sa v rezidencii metropolitu Onufrija na teritóriu monastiera sv. Pantelejmona v Kyjeve v Teofane, uskutočnilo stretnutie kyjevského metrpolitu Onufrija s novozvoleným prezidentom Ukrajiny Vladimírom Alexandrovičom Zelenským, informovala patiarchia.ru.

V. A. Zelenský pozdravil blaženejšieho metropolitu so sviatkom Christovho Zmŕtvychvstania. Prvohierarcha Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi zo svojej strany zaželal krásne prežitie najvýznamnejšieho pravoslávneho sviatku ako aj jeho zvolenie za prezidenta štátu. Metropolita zaželal V. A. Zelenskému Božie požehnanie v službe Ukrajine a jej národu.

Partneri diskutovali o súčasnej náboženskej situácii v krajine.

Predtým, 22. apríla, metropolita Onufrij zablahoželal V. A. Zelenskému k víťazstvu vo voľbách prezidenta Ukrajiny.

Zdroj: patriarchia.ru

Rímsky pápež sa stretol s bulharským patriarchom

Na stretnutí s bulharským pravoslávnym patriarchom Neofitom v nedeľu, 5. mája 2019 v Sofii, sa predstaviteľ Rímskokatolíckej cirkvi zmienil o svedectve prenasledovaných kresťanov, zdôraznil na záujem Cirkvi o spoločenské otázky a nevyhnutnosť prenášania viery na mladú generáciu ako spoločné polia práce dvoch Cirkví, Bulharskej pravoslávnej cirkvi a Rímskokatolíckej cirkvi.

Pápež František hovoril o „ekumenizme krvi, o chudobných a o úlohe Cirkvi". Jeho Svätosť Neofit zmiernil očakávania. V otázkach viery „niet kompromisov", ani nemôže byť, povedal svätejší patriarcha, a preto je vzťah Bulharskej pravoslávnej cirkvi voči iným kresťanským spoločenstvám sťažený.

Na prijatí pápeža Františka na Patriarchii svätejší Neofit pochválil pápežove vyjadrenia o kresťanských koreňoch Európy a upozorňovanie na stále sa zväčšujúce prenasledovanie kresťanov vo svete. V týchto otázkach sa môžu všetci zhodnúť. Pravoslávna cirkev sa raduje, keď iní náboženskí predstavitelia zdieľajú jej presvedčenia, ale „snaží sa, aby nerobili žiadne kompromisy na škodu viery", povedal patriarcha v prítomnosti aj ďalších členov Posvätnej synody.

Na stretnutí s pápežom na Patriarchii boli prítomní aj ďalší vladykovia Bulharskej pravoslávnej cirkvi ako aj Jeho Veličenstvo cár Simeon II.

Skutočnosť, že katolícky pápež František po „iba 17 rokoch" po druhýkrát pricestoval do Bulharska, patriarcha Neofit ocenil ako „prejav úcty k Bulharskej pravoslávnej cirkvi". Pápež František sa vyjadril, že „určité rozdielne spôsoby života a obyčajov" nie sú „ani najmenej" protichodné jednote Cirkvi. V prípade rôznych teologických vyjadrení medzi východnou a západnou cirkvou, sa často musí hovoriť „viac o dopĺňaní ako o protichodnosti".

Pápež spomenul pravidelné návštevy bulharských pravoslávnych delegácií Vatikánu počnúc od roku 1968 ako aj prítomnosť bulharskej pravoslávnej cirkevnej obce v Ríme aj pápežského veľvyslanectva v Bulharsku. „Som presvedčený, že sa tieto kontakty s Božou pomocou aj po čase udržia a budú vplývať na ďalšie aspekty nášho dialógu", povedal predstaviteľ Rímskej cirkvi.

Po návšteve Bulharskej patriarchie odišiel pápež František do neďalekého katedrálneho chrámu sv. Alexandra Nevského, kde sa modlil pred prestolom (mimo oltáru) posväteného svätým slovanským apoštolom a vierozvestcom Cyrilovi a Metodovi.

Po východe z chrámu sa na námestí pred ním modlil za pokoj spolu s predstaviteľmi iných kresťanských vierovyznaní ako aj ďalších religií – avšak bez prítomnosti akejkoľvek pravoslávnej duchovenskej osoby!

Zdroj: Katpress

Výstava „Hľadanie neba“ na PBF PU v Prešove

Vo štvrtok 4. apríla 2019 sa na pôde Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove konala výstava fotografií autorky PaedDr. Daniely Kapráľovej z prostredia srbských monastierov pod názvom: „Hľadanie neba“. Vernisáž výstavy slávnostne otvoril dekan fakulty prof. ThDr. Ján Šafin, PhD., ktorý poukázal na historické aspekty monastierov na Balkáne, ktoré nás majú posunúť k autentickému prežívaniu súčasného kresťanstva.

Nasledoval príhovor Mgr. Petra Savčaka, PhD., ktorý vyjadril potešenie, že táto výstava sa koná práve na našej bohosloveckej fakulte. Snímky týchto nádherných fotografií totiž vznikali v monastieroch, ktoré spoločne navštívili. Sú tam zachytené ikony, momenty pútnikov, duchovných, mníchov... Monastiere sú niečo nádherné a fenomenálne v Pravoslávnej cirkvi. Tam totiž vznikali najkrajšie umelecké diela i diela histórie srbského národa, ktoré boli zároveň veľmi podporované ich panovníkmi. Podotkol, že v spôsobe tvorby sestry Daniely si cení predovšetkým jej ľudskosť. „Slovo človek v starom slovanskom jazyku sa nazýva „čelovik“, čiže osoba, ktorá je čelom obrátená ku večnosti a v spojitosti s tým nesie i táto výstava názov: Hľadanie neba. Tieto fotografie sú obrátené k tomu, aby sledovali najmä veci večné, nadčasové, ktoré nás spájajú s našou večnou a nepominuteľnou domovinou, kde je náš Otec. Fakulta má po stránke bohosloveckej i po stránke sociálnej práce vychovávať študentov i pedagógov ku skutočnému človečenstvu, aby sa človek pozeral čelom k večnosti a nohami stál pritom na zemi“, dodal o. Peter.

Nakoniec samotná autorka Daniela Kapráľová predstavila prítomným svoju tvorbu, v ktorej sa snažila zachytiť religiozitu ako takú, no zároveň sú tam i momenty, kde človek vníma duchovnú krásu všetkými zmyslami, je akoby paralyzovaný a nechce narušiť tú atmosféru. Podľa nej sú to tie najkrajšie fotografie, ktoré človek nosí v srdci neustále, bez času a priestoru. „Tým, že robím s vizuálnym umením, po nejakom čase som začala vnímať i samotné ikony. Vidím tu ľudí, ktorí, predpokladám, budú v budúcnosti slúžiť Bohu. Venujte sa preto viacej obyčajným ľuďom v Cirkvi, vysvetľujte im teológiu ikonostasu a podstatu ikony, naučte ich vnímať tú krásu, lebo cez vizuálne veci sa ľudia ľahšie dostávajú k veciam duchovným. Keď sa dnes pozriem na ikonu, pre mňa nie je nič krajšie, žiadne výtvarné umenie“, poznamenala autorka. Na záver vyjadrila poďakovanie, že mala tú česť predstaviť svoj subjektívny fotografický dokument v prostredí PBF PU.

Vernisáž výstavy medzi jednotlivými príhovormi obohatili nádhernými srbskými piesňami študenti Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU a duchovnými piesňami pravoslávny mládežnícky zbor sv. Andreja Prvozvaného z Medzilaboriec pod vedením dirigentky Mgr. Michaly Momotovej.

Po oficiálnej časti doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD., posvätil kolivo, po ktorom nasledovala prezentácia fotografií a malé občerstvenie. Výstava fotografií potrvá v priestoroch Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove do konca júna.

Pascha Christova v katedrálnom chráme v Prešove

V nedeľu 28. apríla 2019 slúžil Jeho Blaženosť Rastislav, arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska, spolu s duchovnými prešovského Katedrálneho chrámu sv. kniežaťa Alexandra Nevského Utreňu Vzkriesenia a slávnostnú Liturgiu sviatku Paschy.

Vo sviatočnej homílii po tradičnom prečítaní paschálneho Evanjelia v troch jazykoch – gréckom, cirkevnoslovanskom a slovenskom – metropolita Rastislav pripomenul slová sv. apoštola Pavla, ktorý na konci svojho prvého listu korintským kresťanom píše: *„Ak Christos nevstal z mŕtvych, márne je naše kázanie a márna je aj vaša viera... Ak iba v tomto živote máme nádej v Christovi, sme najúbohejší zo všetkých ľudí!“* (1Kor 15, 14; 19).

„Ale Christos vstal z mŕtvych ako prvotina tých, čo zomreli: lebo ako skrze človeka prišla smrť, tak prišlo skrze človeka i zmŕtvychvstanie: lebo ako v Adamovi všetci zomierajú, tak aj v Christovi budú všetci oživení!" (1Kor 15, 20-22). Poznáme to na základe osobnej skúsenosti. Nie desiatky, nie tisíce, ale milióny ľudí vo svojom osobnom živote pocítili živú duchovnú prítomnosť a dotyk samotného Christa. No my veríme nielen v Jeho duchovnú prítomnosť, ale aj v Jeho telesné Zmŕtvychvstanie, o ktorom vydali svedectvo Jeho apoštoli, hovoriac o tom, čo na vlastné oči videli a čoho sa ich ruky dotýkali (1Jn 1, 1)“, – priblížil v kázni vladyka.

„Christova Cirkev – Jeho telo – všetci my kresťania – žijeme Jeho Zmŕtvychvstaním. Apoštoli, ktorí na vlastné oči uvideli vzkrieseného Christa, za veľmi krátky čas rozšírili kresťanskú vieru po celom vtedajšom civilizovanom svete a pritom nemali čo i len malú časť možností našej doby – žiadne masovokomunikačné médiá ani internet alebo dopravné prostriedky – a predsa ich kázanie zmenilo tvár obývaného sveta a dodnes znie a šíri sa po celom svete. Nielenže kázali Evanjelium o Zmŕtvychvstaní svojho Pána a Učiteľa – oni s radosťou šli za Neho na muky a smrť, pretože videli Vzkrieseného, vedeli, že je vždy s nimi, cítili, že sú Jeho učeníkmi a priateľmi. Toto hlboké vnútorné svedectvo je k dispozícii kresťanom všetkých čias. Toto je skúsenosť nespočetného množstva ľudí, ktorú títo našli vo svojom kresťanskom živote. Preto napriek všetkým prenasledovaniam Christova Cirkev žije a bude existovať až do konca časov. Pôsobí v nej sám Hospodin, znejú v nej Jeho slová, obrátené ku každému z nás: *Vôľa Toho, ktorý ma poslal, je, aby ten, kto vidí Syna a verí v Neho, mal večný život – a ja ho vzkriesim v posledný deň!“* (Jn 6, 40) – doplnil v kázni vladyka.

Po skončení sv. Liturgie v mene prítomných duchovných a veriacich pozdravil metropolitu Rastislava so sviatkom Paschy predstavený Katedrálneho chrámu mitr. prot. Michal Švajko. Následne sa konalo pomazanie veriacich požehnaným olejom.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Svetlý utorok vo Svetliciach

Vo Svetlý utorok 30. apríla 2019 sa znova radostne rozozvučali zvony v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky v obci Svetlice. Veriaci z Výravy a Svetlíc spolu s duchovným správcom mitr. prot. Mgr. Jánom Novákom privítali pútnikov z obcí Inovce a Beňatina v sprievode duchovného otca prot. Mgr. Pavla Nováka s rodinou. Pútnici s radostným spevom „Christos voskrese" a piesňami paschálnej utrene vstúpili do chrámu, kde spoločne s duchovnými a miestnymi veriacimi spoločne slúžili slávnostnú svätú Liturgiu. V kázni sa o. Pavol Novák prítomným prihovoril slovami: „Voskresší náš Spasiteľ Iisus Christos, ktorý prijal kríž, tmavý hrob a na tretí deň vstal z mŕtvych, sa obetoval kvôli nám...Dnes sme v slovách Svätého Písma počuli, ako sa Christos zjavil dvom pútnikom na ceste do Emauz...Tak i my dnes obetujeme samých seba i túto púť, aby sme vyjadrili, že sme kresťania a prinášame do tohto chrámu so sebou veľkú blahodať – blahodatný oheň, ktorý každoročne zosiela Hospodin z vysokého neba na sviatok východnej paschálie. Blahodatný oheň nie je len symbolom tepla, lásky a nádeje, ale je i Svetlom, ktoré nám ukazuje púť, po ktorej dnes kráčame... Prišli sme do tohto chrámu, ktorý je pod Pokrovom Bohorodičky, aby sme ju poprosili o to, čo je pre nás ľudí v tomto živote najdôležitejšie: lásku, zdravie a Božie požehnanie," dodal o. Pavol.

Ku koncu sv. Liturgie sa o. Ján Novák s dojatím poďakoval Hospodu Bohu a všetkým, ktorí v tento paschálny čas prišli do tohto chrámu. Vo svojom príhovore spomenul, že si práve pripomíname už takmer 100 rokov od výstavby tohto chrámu a 145 rokov od narodenia prot. Vasilija Ptaščuka – bývalého duchovného správcu, ktorý obetoval mnoho úsilia pre záchranu a pomoc blížnym a je pochovaný pri tomto chráme. Po mnoholitiji nasledovalo pomazanie požehnaným olejom, podávanie antidoru a konal sa sprievod okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelií.

O. Pavol vyjadril nádej, že keď sa tak ako dnes nájdu ľudia, ktorí budú do tohto chrámu s láskou a vierou prichádzať, tento chrám nikdy nebude opustený, pretože sa nachádza pod Pokrovom Bohorodičky. Po pohostení pri budove fary sa miestni veriaci naplnení paschálnou duchovnou radosťou rozišli do svojich domovov. Pútnici z Inoviec a Beňatiny pokračovali ďalej vo svojej púti návštevou krypty Osadné a dreveného chrámu v Snine. Svoju paschálnu púť zavŕšili spoločným Agapé na fare v Inovciach u svojho duchovného otca Pavla s rodinou.

-ek-

Pod Kríž Tvoj stanem

Deň 14.4.2019 bol pre občanov mesta Strážske výnimočný. Spevácky zbor ROZKVET v spolupráci s Rímskokatolíckou farnosťou Nanebovstúpenia Pána, Gréckokatolíckou farnosťou Nanebovstúpenia Pána a Pravoslávnou cirkevnou obcou v Strážskom pripravili pôstne pásmo slova a hudby. Pásmo sa uskutočnilo v troch chrámoch a tak mal každý možnosť vybrať si a navštíviť jeden z troch chrámov. Našli sa aj takí, ktorým sa pásmo natoľko zapáčilo, že si ho prišli vypočuť niekoľkokrát. Svojou účasťou potešili aj veriaci z okolitých obcí a farností. V gréckokatolíckom chráme nechýbal ani pán primátor Ing. Vladimír Dunajčák.

Veľká vďaka patrí Bohu, ktorý nám tento deň požehnal. Vďaka patrí všetkým sympatizantom, horlivcom, účinkujúcim a všetkým prítomným za tímovú prácu pri usporiadaní a zorganizovaní pôstneho pásma. Vďaka ním sa pôstne pásmo stalo radostnou, požehnanou a nádhernou udalosťou.

Konkrétne poďakovanie hudobnému sprievodu Márii Berešovej, DiS. art a Mgr. art Eduardovi Tokárovi. Veľká vďaka patrí predsedovi Komisie kultúry, školstva a mládeže Mgr. Ľubošovi Marekovi za vrelú spoluprácu, zabezpečenie nakrúcania a tvorbu filmových záznamov. Za fotografovanie a tvorbu digitálnych záznamov vďačíme p. Jánovi Pliškovi.

Obrovské ďakujem patrí členkám ROZKVETU za trpezlivú a obetavú prípravu a ich dirigentke PhDr. Slávke Rudačkovej, PhD., ktoré aj napriek povinnostiam dokázali v sebe nájsť silu, chuť a elán a pripravili bohatý program s pôstnym zameraním. Ako vo svojom ďakovnom príhovore vyzdvihol o. Michal Džugan, pravoslávny duchovný, je to obeta, je to služba, ktorú tieto ženy, nie náhodou, v pôste priniesli. A potvrdil to slovami evanjelistu Mareka (Mk 10, 45): „Lebo ani Syn človeka nepríšiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých". O. Augustín Vaščák, rímskokatolícky duchovný, sa k prítomným prihovoril slovami radosti z toho, že na pôde mesta dokážu spolupracovať všetky tri denominácie a vyzdvihol skutočnosť, že mestečko Strážske je bohaté na nadaných a talentovaných ľudí a tre-

ba ich podporovať a dať im priestor. V závere príhovoru členkám zboru zaprial, aby sa na nich naplnilo latinské „Vivat, crescat, floreat“ (Nech žije, nech rastie, nech prekvitá). Pozvanie prijal aj o. Adrián Kovaľ. O. Ladislav Praščák, gréckokatolícky duchovný, umocnil záver pôstneho pásma slovami, že zbor prišiel nielen so spevmi, ale predovšetkým s posolstvom, ktoré zaznelo v scenári celého pásma. Poďakoval sa za anjelské hlasy a zdôraznil, že je to krásne, keď ľudia vedia spievať, ale je úžasné, keď prichádzajú aj s posolstvom k zamysleniu sa nad pokáním a nad otázkou, kam vedie naša životná cesta.

Na záver zaznelo v každom chráme Mnohaja lita (Mnoho rokov), aby Boh obdaroval všetkých prítomných mnohými a blahými rokmi v zdraví a na ceste k spáse.

Christove Strasti a Pascha v michalovskej a košickej katedrále

Veľká streda a Veľký štvrtok v Michalovciach

V michalovskom katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda sa na Veľkú stredu v Strasnom týždni (24.4.2019) konala tajina pomazania olejom chorým za prítomnosti Jeho Vysokopresvietenosti Juraja, arcibiskupa michalovsko-košického.

Na druhý deň, vo Veľký štvrtok vladyka Juraj so všetkými duchovenými eparchie slúžili svätú Liturgiu sv. Vasilija Veľkého s večerňou, na ktorej boli pripravované sväté Dary pre chorých, ktoré si následne duchovní odniesli do svojich chrámov.

Po svätej Liturgii sa konal obrad umývania nôh, počas ktorého podľa vzoru Spasiteľa umýva vladyka nohy duchovným.

Veľký piatok a Veľká sobota v Michalovciach

Pred večerňou s vynesením plaščenice na Veľký piatok v michalovskom katedrálnom chráme vladyka Juraj prijal skrze myropazanie do pravoslávnej viery brata Martina.

Na Veľkú sobotu vladyka Juraj slúžil podľa tradície Jeruzalemskej cirkvi sv. Liturgiu na Božom hrobe uprostred chrámu.

V tento deň bola skrze tajinu myropomazania s Pravoslávnou cirkvou zjednotená Božia služobníčka Bibiana.

Pascha v michalovskej a košickej katedrále

Michalovsko-košický arcibiskup Juraj slúžil počas paschálnych sviatkov vo svojich katedrálnych chrámoch. V nedeľu slúžil voskresnú utreňu a sv. Liturgiu v Košiciach, vo svetlý pondelok oslávil sviatok sv. veľkomučeníka Juraja Víťazonosca podľa nového kalendára v Michalovciach, kde bola prinesená v den sviatku tohto svätca ikona s jeho sv. ostatkami.

Na svetlý utorok sa podľa novojuliánskeho kalendára presúval sviatok sv. evanjelistu Mareka na tretí deň Paschy a vladyka Juraj tento deň oslávil paschálnou utreňou a sv. Liturgiou v košickej katedrále sv. Jána Milostiveho. Po nej si veriaci mali možnosť uctiť sv. ostatky sv. apoštola Mareka.

Zdroj: www.orthodox.sk

Životné jubileum

Dňa 19. mája sa dožíva krásnych 30 rokov náš duchovný otec **Miloš Nikifor Surma.**

Obec Bežovce je jeho prvou cirkevnou obcou, kde bol pred tromi rokmi aj vysvätený. Začal orať brázdu, do ktorej pomaličky sadí semienka Evanjelia. Káže a učí o Božích zákonoch, Christovej láske a o spasení. Nie je to ľahká práca, ale on statočne pracuje v Pánovej vinici a stará sa o zverené mu stádo.

Vážený duchovný otče, pri príležitosti Vašich narodenín Vám prajeme veľa zdravia, síl, rodinnej pohody a veľa Božích milostí. Nech Vás Božia Matka prijme pod svoj omofor, aby ste ešte veľa rokov s láskou mohli slúžiť Bohu a viesť Jeho ľud k spáse.

Vaši veriaci z Bežoviec

Blahoželanie k životnému jubileu

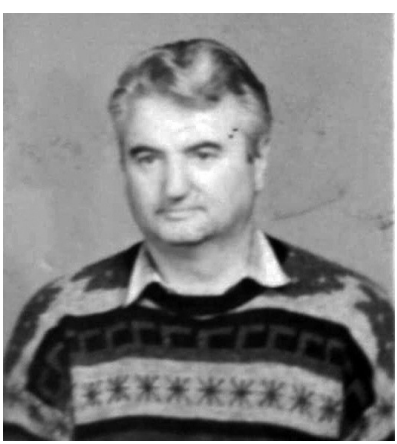

Bohom požehnaných, krásnych, okrúhlych a plodných 70 rokov pozemského života sa 21. aprila 2019 dožil náš brat v Christu **Andrej Minčák,** nositeľ mena jedného z apoštolov.

Brat Andrej je veriacim a dlhoročným kurátorom Pravoslávnej cirkevnej obce v Beňatine. Je pevným reťazcom Pravoslávnej cirkvi, o čom svedčí aj to, že počas strastiplných rokov pre kresťanov nikdy nezaváhal navštevovať Boží chrám a pomáhať pri akejkoľvek činnosti na oslavu Božieho mena.

Verný svätému pravosláviu ostal aj v zložitých rokoch pre pravoslávnych veriacich v obci

Beňatina, kedy bol medzi prvými, ktorí sa rozhodli budovať nový chrám. Nezaváhal a s dobrou vôľou, spolu so svojou manželkou Máriou, s ktorou oslávi v auguste tohto roku 50. výročie svätej tajiny manželstva, boli jedni z tých, ktorí venovali časť pozemku na výstavbu nového chrámu.

Svojou ťažkou prácou a zodpovedným prístupom prispel k vybudovaniu nového pravoslávneho chrámu. S Božou pomocou sa v priebehu dvoch rokov podarilo vybudovať Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky, kde brat Andrej, spolu s veriacimi až dodnes oslavuje Božie meno a prijíma sväté tajiny. Dôstojne prisluhuje pri bohoslužbách, rozdáva radosť v chráme a chváli Boha svojím spevom.

Má aj mnoho ďalších nádherných darov od Boha. Jedným z nich je aj to, že s radosťou pomáha blížnym a preto je aj veľmi obľúbený medzi veriacimi, ale aj občanmi obce Beňatina.

Drahý náš kurátor, veriaci, manžel, otec, dedko a svokor, pri tejto príležitosti Tvojho vzácneho životného jubilea Ťa chceme pozdraviť a poďakovať sa Ti za všetku tvoju nezištnú prácu v Cirkvi počas dlhých 24 rokov Tvojej kurátorskej služby. Z celého srdca pre Teba i celú Tvoju rodinu vyprosujeme veľa Božej milosti a ochranu Presvätej Bohorodičky. Nech Ti Boh dá veľa zdravia, lásky, pokoja a radosti, ale hlavne to najdôležitejšie a to spásu duše. Nech Ťa náš Stvoriteľ žehná ešte mnohé roky, aby si mohol naďalej pomáhať v chráme pri obsluhe, ako aj svojimi radami. Nech Ti daruje veľa síl v ďalších duchovných snaženiach, aby si naďalej rozdával odhodlanie pre prácu v Cirkvi a ešte dlhé roky mohol navštevovať náš krásny Uspenský chrám vo tvojej rodnej obci.

Na mnohaja i blahaja lita!

Bohuznáma

Blahoželanie k životnému jubileu

V tomto roku sa v našej cirkevnej obci roztrhlo vrece s krásnymi životnými jubileami. 1. marca 2019 sa krásnych 90 rokov dožíva naša sestra **Anna Bobáková** z obce Pichne. Sestra Anna, hoci nemala vlastné deti, ale spolu so svojím manželom prežila krásne roky spoločného života. Radosť jej robia neter Nataša so svojou rodinou a synovec František taktiež so svojou rodinou. Obidvaja sa o ňu vzorne starajú, pretože sestre Anne už zdravie neslúži tak, ako by malo. No pokiaľ vládala, tak nechýbala na žiadnej svätej Liturgii, pravidelne navštevovala chrám.

Hoci už nemôže chodiť do chrámu, svoje modlitby k Hospodu Bohu prináša zo svojho domu.

Preto jej vyprosujeme najmä pevné zdravie, šťastie, veľa krásnych chvíľ prežitých v kruhu svojich blízkych. Nech ju Presvätá Bohorodička ochraňuje každý deň jej života.

Na mnohaja i blahaja ľita!

Prot. Mgr. Marián Kovaľ
a veriaci PCO Pichne

BRATSTVO PRAVOSLÁVNEJ MLÁDEŽE NA SLOVENSKU • SYNDESMOS •

1. júna 2019

Deň detí v Prešove

8:00 Moleben v chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove

8:30 zápis účastnikov v aréali PBF

9:00 Program

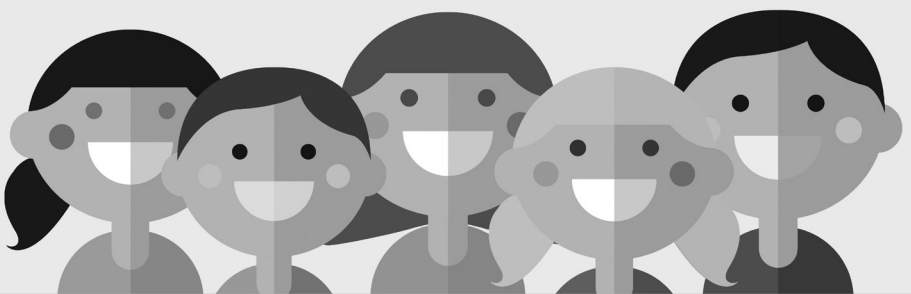

Obedy nahlásiť najneskôr do 28.5.2019 na tel. čísle 0902 223 105 (viceprezidnetka) Anastázia Tarbajová

OBSAH - Оглавлéнїе

Posolstvo Posvätnej synody k Christovej Pasche 3

Zmŕtvychvstanie Isusa Christa
(Sv. Nikolaj Velimirovič) 7

Je pre nás Zmŕtvychvstanie Christa na prvom mieste?
(Prot. Peter Soroka) 9

Bývalý jeruzalemský patriarcha Diodor o schádzaní blahodatného ohňa 10

Sväté Písmo a jeho užitočnosť pre veriaceho človeka – Piaty žalm (2. časť)
(Protodiakon Ján Husár) 12

Cyrilo – metodské dedičstvo a bohoslovecká terminológia /2/
(Prot. Peter Savčak) 15

Служитель Божий
(Д-р. Пемро Бегени) 20

Život sv. Vasilija Ostrožského
(Marián Fedo) 23

Životopis Stanislava Františka Nasadila
(Monach Paisij, mon. Kovil') 26

NOVÁ KNIHA - Úvod do Starého Zákona ponúka pohľad na jednotlivé knihy Svätého Písma 29

Správy zo zahraničia 30

Zo života prešovskej eparchie 33

Zo života michalovsko-košickej eparchie 36

Životné jubileá 39

Pozvánka 41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:
Paschálna utreňa v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského v Prešove *(foto Antonín Žižka).*

Odkaz sv. Cyrila a Metoda

Заповіт св. Кирила і Мефодія

05
19

Mesačník Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Ročník LXV/2019
ISSN 0139-9012

S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska

Vydáva: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0940 600 501
E-mail: ocam@orthodox.sk
Web: www.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Peter Soroka
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok **6,- € + poštovné 6,- €**
polročný príspevok **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**
BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:
Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov
Tel. č.: 051/7724 736
E-mail: mrpc@orthodox.sk
Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.
Číslo indexu: EV 173/08.